

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	Міжнародні економічні відносини
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	29 «Міжнародні відносини»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: *заочна*

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему **«Міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток»**

здобувача Ковальчук Юлії Миколаївни

Науковий керівник: професор кафедри європейської економіки і бізнесу
Ткаленко С.І

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Федірко О.А

(підпис)

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Міжнародні економічні відносини»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

29 Міжнародні відносини

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

О.А. Федірко

(підпис) (ініціали, прізвище)

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач європейської економіки і
бізнесу

О.А. Федірко

(підпис) (ініціали, прізвище)

2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Ковальчук Юлії Миколаївні

заочної форми здобуття освіти

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему «Міжнародні інвестиційні проєкти, спрямовані на сталий розвиток»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "16" вересня 2024 р. № 1552-ст.

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах наукових досліджень та публікацій провідних вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі міжнародних інвестиційних процесів, які висвітлюють методологію реалізації інвестиційних проєктів. Також використовуються дані офіційних звітів міжнародних організацій, таких як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд і Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), що дозволяють дослідити сучасні тенденції у структурі прямих іноземних інвестицій.

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи дослідження міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток (назва розділу)
Розділ 2	Аналіз та оцінка міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток. (назва розділу)

Розділ 3 | Напрямки активізації міжнародних інвестиційних проєктів в умовах сталого розвитку.

(назва розділу)

Об'єкт дослідження:	міжнародні інвестиції, які забезпечують реалізацію проєктів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку.
Предмет дослідження:	сукупність відносин з реалізації міжнародних інвестиційних проєктів у сфері сталого розвитку.
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	розкриття ролі, значення та особливостей міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Розкрити суть та види інвестиційних проєктів. Вивчити теоретичні аспекти інвестиційних проєктів, їхні характеристики, структуру, класифікацію та механізми реалізації.
У розділі 2	Проаналізувати сучасні тренди в регіональній структурі прямих іноземних інвестицій у світі, визначити інструменти фінансування міжнародних інвестиційних проєктів сталого розвитку, дослідити вплив пандемії COVID-19 на міжнародну інвестиційну діяльність.
У розділі 3	Виявити виклики та ризики реалізації міжнародних інвестиційних проєктів у контексті сталого розвитку, оцінити позиції України на міжнародному інвестиційному ринку в умовах сталого розвитку, запропонувати шляхи активізації міжнародних інвестиційних проєктів для досягнення сталого розвитку.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

Ткаленко С.І

(ініціали, прізвище)

«17» вересня 2024 р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

Ковальчук Ю.М

(ініціали, прізвище)

«17» вересня 2024 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 78 сторінок, 18 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел з 66 найменувань, додатки.

«Міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток»

Об'єктом дослідження міжнародні інвестиції, які забезпечують реалізацію проектів, спрямованих на сталий розвиток.

Предметом дослідження є сукупність відносин, що виникають у процесі реалізації міжнародних інвестиційних проектів у сфері сталого розвитку.

Мета і завдання дослідження. Основною метою роботи є розкриття ролі, значення та особливостей міжнародних інвестиційних проектів, спрямованих на сталий розвиток, а також визначення шляхів активізації таких проектів.

Відповідно до поставленої мети визначені такі *завдання*:

- розкрити суть, види та класифікацію міжнародних інвестиційних проектів;
- дослідити роль інвестицій у досягненні сталого розвитку в економічному, екологічному та соціальному аспектах;
- оцінити сучасні тренди регіональної структури прямих іноземних інвестицій;
- визначити інструменти фінансування міжнародних інвестиційних проектів сталого розвитку;
- проаналізувати вплив пандемії COVID-19 на міжнародну інвестиційну діяльність;
- ідентифікувати виклики та ризики реалізації інвестиційних проектів у сфері сталого розвитку;
- оцінити позиції України на міжнародному інвестиційному ринку;
- запропонувати рекомендації для активізації міжнародних інвестиційних проектів сталого розвитку.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. У дослідженні систематизовано підходи до реалізації міжнародних інвестиційних проектів сталого розвитку, визначено їхню роль у гармонізації економічних, соціальних і екологічних цілей. Проаналізовано ефективність фінансування таких проектів, зокрема через застосування інструментів зеленого фінансування.

Практичні результати дослідження полягають у розроблені рекомендацій щодо активізації міжнародних інвестицій у сталий розвиток, включаючи стимулювання зелених інвестицій, удосконалення регуляторного середовища та використання новітніх фінансових інструментів. Запропоновано конкретні заходи для покращення позицій України на міжнародному інвестиційному ринку.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи – 2024.

Рік захисту роботи – 2025.

Ключові слова: міжнародні інвестиції, сталий розвиток, зелені інвестиції, екологічні проекти, фінансування, економічний ефект, соціальна стійкість, COVID-19, Україна

В І Д Г У К

про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
денної форми навчання спеціальності «292 Міжнародні економічні
відносини» освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»

КОВАЛЬЧУК ЮЛІ МИКОЛАЇВНИ

на тему: «Міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток»

- 1. Актуальність теми:** Міжнародний інвестиційний ринок відіграє важливу роль у світовій економіці, його кон'юнктура має значний вплив на фінансову стабільність та макроекономічні умови, та забезпечення сталого розвитку. Інвестиції відіграють ключову роль в економічному зростанні. Отже, обрана тема дослідження є актуальною і потребує подальшого її розкриття.
- 2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи:** Автором розкрито теоретичні засади дослідження інвестиційних проектів, зокрема визначено суть та види інвестиційних проектів, показана роль інвестицій через реалізацію проектів у досягненні сталого розвитку. Заслуговує на увагу дослідження авторкою інструментів фінансування міжнародних інвестиційних проектів, що спрямовані на забезпечення сталого розвитку. Розкрито можливі виклики та ризики в реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на сталий розвиток.
- 3. Наявність самостійних розробок автора:** На основі проведеного авторкою аналізу розвитку та визначення оцінки міжнародних інвестиційних проектів, спрямованих на сталий розвиток виявлені основні тренди у міжнародному інвестуванні.
- 4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій:** авторкою надані пропозиції щодо активізації міжнародної інвестиційної діяльності через проекти, що спрямовані на забезпечення сталого розвитку.
- 5. Наявність недоліків:** Суттєвих недоліків у кваліфікаційній магістерській роботі не виявлено, водночас слід зазначити про недостатність статистично-фактологічного матеріалу, що робить не повними висновки у роботі
- 6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК:** робота допускається до захисту з оцінкою 40 балів.

Науковий керівник:

(підпис)
«20» січні 2025 р.

д.е.н., професор

Ткаленко С.І.

(прізвище, ініціали)

Рецензія

на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача вищої освіти

Ковальчук Юлії Миколаївни

Тема "Міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток "

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи і доцільність її розроблення. Тема магістерської роботи є надзвичайно актуальною у сучасних умовах, коли світ стикається з численними екологічними, соціальними та економічними викликами. Увага зосереджена на міжнародних інвестиційних проектах як інструмент досягнення сталого розвитку, що відповідає глобальним цілям сталого розвитку ООН.

Якість проведеного дослідження. Дослідження вирізняється належним рівнем виконання, з чітко структурованою організацією, яка охоплює три ключові розділи: теоретичні основи, аналіз сучасних трендів і механізмів міжнародних інвестицій, а також розробку пропозицій щодо їх активізації. Робота ґрунтується на використанні відповідних наукових методів, таких як абстрактно-логічний аналіз, графічна візуалізація даних і метод узагальнення, що забезпечило цілісність та глибину висвітлення досліджуваної теми. Робота демонструє впевнене володіння матеріалом і базується на широкому спектрі джерел, що охоплюють праці провідних вітчизняних і зарубіжних науковців.

Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи У роботі чітко і послідовно визначені мета та завдання дослідження, що свідчить про системний підхід автора до розв'язання поставленої наукової проблеми. У ній ефективно використано актуальні дані щодо міжнародного руху капіталу та інвестиційної діяльності, що підсилює її аналітичну складову. Комплексний підхід до класифікації міжнародних інвестиційних проектів дозволив забезпечити різнобічний аналіз теми. Okремо варто відзначити висвітлення впливу пандемії COVID-19 на міжнародну інвестиційну діяльність, що є актуальним у сучасних умовах. Також робота містить практичні пропозиції, спрямовані на підвищення інвестиційної активності в Україні, з акцентом на підтримку сталого розвитку.

Зауваження Магістерська робота виконана на високому рівні, однак є певні аспекти, які можуть бути вдосконалені для підвищення її якості. Зокрема, у деяких розділах можна було б навести більше детальних прикладів реалізації міжнародних інвестиційних проектів. Також висновки могли б бути структуровані з більшою чіткістю, що сприяло б кращому розумінню основних положень і рекомендацій.

Практична значимість висновків і рекомендацій Висновки та рекомендації, наведені у магістерській роботі, мають вагоме практичне значення. Їх можна використати для вдосконалення національних стратегій, спрямованих на сталий розвиток, зокрема шляхом розробки політик і заходів, які підтримуватимуть екологічну, соціальну та економічну стійкість. Крім того, результати роботи сприяють залученню іноземних інвесторів до реалізації проектів в Україні, підвищуючи її інвестиційну привабливість у контексті міжнародних ініціатив сталого розвитку. Відзначимо, що висновки, яких дійшов автор можуть стати основою для вдосконалення механізмів міжнародного співробітництва у сфері сталого розвитку, що сприятиме активізації глобальних партнерств і обміну найкращими практиками. Робота рекомендується до захисту з позитивною оцінкою.

Рецензент

к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

Т.С. Козачок

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК.....	7
1.1 Суть та види інвестиційних проєктів	7
1.2 Роль інвестицій у досягненні сталого розвитку	12
1.3 Класифікація міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ, СПРЯМОВАНИ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК	23
2.1 Тренди регіональної структури прямих іноземних інвестицій у світі	23
2.2 Інструменти фінансування міжнародних інвестиційних проєктів сталого розвитку	30
2.3 Вплив пандемії COVID-19 на міжнародну інвестиційну діяльність	40
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	47
3.1 Виклики та ризики реалізації міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток	47
3.2. Позиції України на міжнародному інвестиційному ринку в умовах сталого розвитку	51
3.3. Пропозиції щодо активізації міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток	58
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі питання сталого розвитку набуває все більшого значення на глобальному рівні. Це обумовлено зростанням населення, збільшенням споживання природних ресурсів та серйозними екологічними проблемами, які постають перед людством, такими як зміна клімату, забруднення довкілля, втрата біорізноманіття та соціальна нерівність. В умовах цих викликів міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток, стають важливим інструментом для досягнення економічної, соціальної та екологічної стійкості.

Міжнародні інвестиції відіграють ключову роль у реалізації програм, що сприяють не лише економічному зростанню, але й покращенню якості життя населення, забезпеченню соціальної справедливості та збереженню природних ресурсів. У цьому контексті сталий розвиток вважається процесом, що поєднує економічні, екологічні та соціальні аспекти, забезпечуючи таким чином гармонійне існування людини та природи.

Сфера міжнародних інвестицій охоплює широкий спектр напрямків, включаючи зелену енергетику, екологічну інфраструктуру, агробізнес, охорону здоров'я та освіту. Наприклад, інвестиції в відновлювані джерела енергії, такі як сонячні та вітрові електростанції, можуть суттєво зменшити залежність від викопних видів пального та знизити викиди парникових газів. Інвестиції в екологічну інфраструктуру, такі як системи очищення води та переробка відходів, сприяють покращенню екологічної ситуації та якості життя населення.

Одним з важливих аспектів міжнародних інвестицій у цю сферу є їхній вплив на соціальну структуру суспільства. Інвестиції у сферах охорони здоров'я та освіти допомагають покращити доступ до базових послуг, підвищуючи

рівень життя та зміцнюючи людський капітал. Вони можуть також сприяти створенню нових робочих місць і зменшенню рівня бідності, особливо в країнах, що розвиваються.

Співпраця між країнами, міжнародними організаціями, державними та приватними інвесторами забезпечує комплексний підхід до вирішення проблем, пов'язаних зі сталим розвитком. Такі партнерства можуть сприяти обміну знаннями, технологіями та ресурсами, що, в свою чергу, посилює ефективність реалізації інвестиційних проєктів.

Таким чином, вивчення міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток, є актуальним і важливим завданням, яке дозволяє зрозуміти, як можна ефективно використовувати фінансові ресурси для досягнення не лише економічних, але й соціальних та екологічних цілей. Це також відкриває нові можливості для країн у формуванні стратегії розвитку, що базується на принципах сталості та відповідальності. Аналіз інвестиційних проєктів у цій сфері сприяє виявленню успішних практик, які можуть бути адаптовані до локальних умов, і допомагає у формуванні політики, що підтримує стійкий розвиток на глобальному та локальному рівнях.

Мета дослідження – розкриття ролі, значення та особливостей міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток.

Відповідно до поставленої мети, необхідно вирішити ряд **завдань**:

- розглянути суть та види інвестиційних проєктів;
- визначити роль інвестицій у досягненні сталого розвитку;
- охарактеризувати класифікацію міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток;
- оцінити тренди регіональної структури прямих іноземних інвестицій у світі;

- визначити інструменти фінансування міжнародних інвестиційних проєктів сталого розвитку;
- проаналізувати вплив пандемії COVID-19 на міжнародну інвестиційну діяльність;
- дізнатись виклики та ризики реалізації міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток;
- визначити позиції України на міжнародному інвестиційному ринку в умовах сталого розвитку;
- запропонувати пропозиції щодо активізації міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток.

Об’єкт дослідження – міжнародні інвестиції, які забезпечують реалізацію проєктів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку.

Предмет дослідження – сукупність відносин з реалізації міжнародних інвестиційних проєктів у сфері сталого розвитку.

Методи дослідження. У процесі написання роботи застосовувалися різноманітні методи дослідження, зокрема: абстрактно-логічний метод, що включає теоретичні узагальнення та формування висновків; графічний метод, що дозволяє наочно представити теоретичні та практичні аспекти дослідження; а також метод логічного узагальнення.

Інформаційна база дослідження сформована на основі ґрунтовного аналізу праць провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема Бондаренка Є., Урина В., Бідюка П. І., Жирова О. Л., Трухана С. В., Жирової А. О., Бутенка В., Байдацького М., Бичихіна Є. В., Бланка І. О., Гуррії К., Зиха І., Вайхінгера Г., Гозори В., Бартика А., Бертрана М., Куллена З. Б., Глейзера Е. Л., Люки М., Стентона К., які аналізують сучасні тренди у міжнародному

інвестуванні, фінансові механізми залучення інвестицій та їхній вплив на економічну стабільність

Структуру роботи складають три розділи, а також вступ, висновки та список використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 78 стор. комп'ютерного тексту. Список використаних джерел із 66 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

1.1 Суть та види інвестиційних проєктів

Розвиток економіки будь-якої країни базується на реалізації інвестиційних проєктів, які забезпечують і вдосконалюють процес розширеного відтворення, створюють додаткові вартості, робочі місця, новий виробничий і споживчий потенціал. Процеси планування інвестиційних проєктів у сучасних умовах непередбачуваності подій та підвищеного впливу різноманітних ризиків вимагають розумного підходу до їх ефективної реалізації. Сьогодні теоретичні та практичні положення щодо визначення сутності інвестиційного проєкту характеризуються значною складністю, що зумовлено багат шаровістю та комплексністю сутнісних засад цієї економічної категорії. На практиці концепція проєкту часто розглядається з локальної точки зору і ототожнюється з робочим проєктом або будівельним проєктом. Тому слід зазначити, що інвестиційний проєкт пов'язаний із реалізацією всього інвестиційного циклу: від моменту капітальних вкладень у проєкт до завершальної стадії введення його в експлуатацію з метою отримання конкретної вигоди [3].

Для підвищення ефективності оцінки інвестиційних проєктів необхідно вивчити їх сутність, зміст, послідовність розробки та реалізації. Тому метою нашого дослідження є розкриття сутнісних засад інвестиційного проєкту, вибір

ефективної методики його оцінки та визначення пріоритетних напрямів його фінансування [2, с. 102].

Інвестиційний проект як складну систему розглядає Барановська В. М. [2] і характеризує цю категорію як процес вкладення грошових коштів у реальне виробництво, що подано у вигляді системи взаємопов'язаних у часі та просторі діяльності та дій, пов'язаних із ресурсами, що здійснюються з метою його реалізації. Найчастіше метою при реалізації інвестиційного проекту є отримання прибутку. Проте при інвестуванні фінансових ресурсів у господарську діяльність часто задовольняються й соціальні потреби населення. Сіпайло Л.Г. під інвестиційним проектом розуміє сукупність документів, що характеризують проект від його задуму до досягнення встановлених показників ефективності та обсягу, включаючи передінвестиційну, інвестиційну, операційну та ліквідаційну стадії його реалізації [44]. Як бачимо, акцент зроблено на основних етапах реалізації проекту, але слід мати на увазі, що кожен етап, у свою чергу, складається із взаємопов'язаних дій та заходів певної спрямованості. У працях Сарана Л. А. [41] інвестиційний проект визначається як спеціально розроблена пропозиція змінити діяльність підприємства, переслідуючи певну мету. Однак така пропозиція має базуватися на обґрунтованому наборі правових заходів, спрямованих на досягнення конкретних цілей з використанням наявних ресурсів. У цьому аспекті важливо враховувати таку особливість, як обмеженість необхідних ресурсів.

Варто зазначити, що дослідження Матюк Т.В. [30] розкривають більш комплексне розуміння інвестиційного проекту, визначаючи його як системно обмежений і завершений комплекс заходів, документів і робіт, фінансовим результатом яких є прибуток (дохід). Основним результатом є нові чи реструктуровані фонди або придбання та використання фінансових інструментів чи нематеріальних активів з подальшим отриманням доходу чи соціального впливу. Це означає, що під інвестиційним проектом розуміється

сфера діяльності, спрямована на проектування або зміну технічних, економічних або соціальних систем, а також на розробку нової структури управління або програми науково-дослідної роботи. Це не тільки система організаційно-правових та обліково-фінансових документів, необхідних для здійснення будь-яких заходів, а й заходи, що передбачають їх реалізацію для досягнення конкретних цілей [4].

Одним із найважливіших етапів прийняття рішення про реалізацію інвестиційних проектів є визначення ефективності інвестицій та фінансової доцільності інвестиційного проекту. Ефективність інвестиційних проектів — категорія, яка відображає відповідність проекту цілям, завданням та інтересам його учасників. У загальному вигляді під економічною ефективністю розуміють результативність господарської діяльності, реалізації економічних програм і заходів, що характеризується відношенням досягнутого економічного ефекту до витрат ресурсів, що призвели до досягнення цього результату [30, с. 60].

Гоцуляк Л. В. зазначає, що передумовами виникнення та використання сучасних методів оцінки інвестиційних проектів є їх ускладнення, жорсткіші обмеження матеріальних ресурсів і підвищені вимоги до вибору альтернативних варіантів потенційними інвесторами. Автор зазначає, що показники оцінки інвестиційних проектів на основі дисконтних оцінок широко використовувалися в Україні ще в 90-х роках минулого століття. Сьогодні комплекс методичних підходів до оцінки інвестиційних проектів за можливістю кількісної оцінки поділяють на три групи [18]:

1. Фактори, вплив яких вимірюється кількісно;
2. Фактори, вплив яких можна лише частково виміряти кількісно;
3. Якісні фактори, вплив яких неможливо виміряти кількісно.

Кількісні коефіцієнти оцінки ефективності інвестиційних проектів на сьогодні є найбільш поширеними і використовуються для кількісної оцінки

фінансово-економічної віддачі інвестиційних проектів. Але існують і інші підходи до класифікації методів оцінки інвестиційних проектів. Зокрема, залежно від розгляду концепції вартості грошей у часі розрізняють статичну (на основі бухгалтерського обліку), динамічну (на основі дисконтованих оцінок), ризикову (на основі врахування інвестиційного ризику) та формальну (на основі математичного підходу), неформальні (на основі евристичних підходів) та інші методи [5, с. 128].

Проте існує позитивна практика поєднання кількох методів при оцінці результатів інвестиційних проектів. Варто зазначити, що в більшості таких випадків ефективність зростає пропорційно до рівня витрат на проведення етапів оцінки конкретного проекту. Тому необхідно обрати таку сукупність методів, застосування яких дає змогу виявити та оцінити важливі характеристики інвестиційного проекту з урахуванням мінімальних витрат часу [5, с. 128].

З питанням реалізації інвестиційного проекту тісно пов'язана проблема оптимального вибору основи фінансування. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» до джерел фінансування інвестиційних проектів слід віднести: власні кошти інвестора; позикові кошти інвестора; залучені фінансові ресурси інвестора; бюджетні інвестиційні асигнування; безоплатні та благодійні пожертви, пожертви організацій, компаній та громадян. Джерелами фінансового забезпечення інвестиційних проектів часто є власні, залучені та залучені фінансові ресурси, а також бюджетні асигнування та іноземні інвестиції у формі прямих капітальних вкладень. У своїх наукових дослідженнях Бланк І.О. класифікує джерела фінансування інвестиційних проектів на внутрішні (чистий прибуток, раніше здійснені довгострокові фінансові інвестиції, термін дії яких закінчується в поточному періоді), зовнішні (довгострокові кредити банків, емісія цінних паперів, бюджетне

фінансування, інвестиції) і змішані (венчурне фінансування і класичне змішане фінансування) [6, с. 78].

Важливе значення для активізації інвестиційної діяльності в країні має участь держави у фінансуванні інвестиційних проектів. Сьогодні частка бюджетних коштів є невеликою через брак фінансових ресурсів, але така ситуація негативно впливає на розвиток наукової та інноваційної діяльності. Інвестиційна діяльність держави виступає фінансово-економічним каталізатором, сприяючи надходженню інвестиційних коштів з інших джерел, тим самим стимулюючи розвиток економіки. Як свідчить зарубіжний досвід, бюджетне фінансування було ключовим чинником структурних змін економіки США, Китаю та Індії, а в економічно розвинутих європейських країнах бюджетні кошти досі залишаються одним із найважливіших важелів структурних змін економіки.

Отже, ефективність інвестиційного проекту слід розглядати як величину, що характеризує співвідношення ресурсів, витрачених на реалізацію проекту (фінансових, трудових, технічних, наукових, інформаційних тощо), та отриманих вигод (фінансових, соціальних, екологічних, політичних), з урахуванням впливу фактора часу та мінімізації ризиків. Напрями фінансової підтримки інвестиційних проектів в Україні мають визначатися на основі змішаного фінансування з використанням бюджетних асигнувань. При цьому на рівні керівництва необхідно частіше контролювати рух коштів та інших активів у напрямку просування перспективних інвестиційних проектів.

1.2 Роль інвестицій у досягненні сталого розвитку

Основними джерелами фінансування сталого розвитку в країнах, особливо в країнах, що розвиваються, є державні ресурси та фінансування приватного сектора. Внутрішні державні ресурси залишаються основним джерелом, за допомогою якого уряди можуть підтримувати досягнення цілей сталого розвитку. Однак глобальна фінансова та економічна криза, спричинена пандемією COVID-19, високий борговий тягар і обмежений фіскальний простір призвели до виснаження державних фінансів у більшості країн. Добробут і економічний розвиток залежать від здатності держави вилучати ресурси з внутрішніх податків і ефективно витратити їх. Ресурси національного уряду безпосередньо сприяють досягненню ЦСР шляхом фінансування суспільних благ і послуг. Вони також допомагають зменшити нерівність за допомогою перерозподілу ВВП, змінити поведінку домогосподарств і фірм за допомогою стимулів і згладити макроекономічний цикл за допомогою інструментів антициклічної політики. Важливим інструментом стійких структурних перетворень є фінансова система [9, с. 17].

Ефективність податкової системи країни та ефективне функціонування державного сектора, як правило, підсилюють одне одного та покращують перспективи економічного зростання. Національні податкові системи є основою системи економічного зростання, за допомогою якої платники податків роблять внесок у національний розвиток, а уряди забезпечують цінні суспільні блага та послуги. Про вплив державних інструментів на економічне зростання країни в цілому свідчить повноцінне функціонування взаємозв'язків усіх суб'єктів економічного кругообігу (рис. 1.1).

Податкові системи та державні витрати є ефективними інструментами сприяння та підтримки сталого розвитку.

Рисунок 1.1 – Механізм забезпечення економічного зростання країни
Джерело: розроблено автором

Для досягнення стійкого економічного зростання необхідні активна урядова політика та втручання. Більшість податкових інструментів впливають на поведінку компаній; Завдання полягає в тому, щоб збалансувати стимули зі сталим розвитком і національними цілями. Бюджетна та податкова політика має бути узгоджена з пріоритетами сталого розвитку в усіх сферах, що досягається, наприклад, розробкою національної стратегії фінансування центрального банку. Прозорість податкових інструментів, закупівель і державних витрат сприятиме ефективному використанню державних ресурсів для досягнення ЦСР. Інструменти контролю мають бути пов'язані з результатами досягнення ЦСР, обмежені в часі та регулярно переглядатися на фоні глобальних викликів. Закупівельна політика має бути спрямована на

сприяння досягненню ЦСР і включати ефективний моніторинг і покращене управління для запобігання корупції [11, с. 36].

Сталий розвиток — це концепція, яка націлена на гармонізацію економічного зростання, соціального добробуту та охорони навколишнього середовища для забезпечення високої якості життя теперішніх і майбутніх поколінь. Інвестиції відіграють ключову роль у досягненні цієї мети, оскільки саме через фінансування сучасних та екологічних проєктів можливий перехід до економічних моделей, орієнтованих на стабільність та екологічну безпеку.

Сталий розвиток залежить від фінансової підтримки ініціатив, спрямованих на раціональне використання ресурсів, перехід до низьковуглецевої економіки та зменшення соціальної нерівності. Інвестиції дозволяють впроваджувати інноваційні рішення, розвивати інфраструктуру, яка сприяє більш ефективному використанню ресурсів, та забезпечувати зниження викидів парникових газів. Завдяки інвестиціям відбувається, таблиця 1.1.

Таблиця 1.1 – Роль інвестицій у досягненні сталого розвитку

№	Назва	Опис
1	Розвиток зеленої енергетики	Фінансування відновлюваних джерел енергії (сонячна, вітрова, гідроенергетика) дозволяє зменшувати залежність від викопних ресурсів і знижувати рівень забруднення повітря.
2	Інновації у виробництві та економіці	Інвестиції в дослідження і розвиток нових технологій забезпечують перехід до більш чистого і ефективного виробництва, що є основою сталого розвитку.
3	Соціальний розвиток	Інвестування в освіту, охорону здоров'я та соціальні програми сприяє покращенню рівня життя, зменшенню бідності та створенню стабільного і справедливого суспільства.

Джерело: [12, с. 179]

Інвестиції для сталого розвитку охоплюють широкий спектр напрямів, серед яких особливе місце займають:

1. Зелена енергетика, енергетика є одним з основних джерел викидів вуглекислого газу. Інвестиції в сонячні та вітрові електростанції, а також в інші відновлювані джерела енергії дозволяють знизити вплив на клімат і забезпечити енергетичну незалежність.

2. Енергоефективність, вкладення коштів у модернізацію будівель та промислових підприємств дозволяє значно знизити споживання енергії, зменшити витрати на ресурси та знизити вплив на навколишнє середовище.

3. Екологічна інфраструктура, інвестиції у системи очищення води, переробку відходів та захист екосистем створюють сприятливі умови для збереження біорізноманіття та зниження забруднення.

4. Сталий транспорт, вкладення у громадський транспорт, електротранспорт та розвиток інфраструктури для велосипедів сприяють зниженню викидів у транспортному секторі та покращенню якості життя в містах.

5. Агроекологічні технології, інвестиції у технології сталого землеробства дозволяють зберігати родючість ґрунтів, знижувати використання хімічних засобів та підтримувати екологічний баланс у сільському господарстві.

6. Соціальні інвестиції, інвестування у проекти, які покращують доступ до медичних послуг, освіти та забезпечують гендерну рівність, сприяє зменшенню нерівності та створенню умов для стабільного соціального розвитку.

Інвестиції у сталий розвиток забезпечують позитивний вплив не лише на економіку, але й на суспільство та довкілля. Завдяки інноваціям та технологіям, які створюються через інвестиції в екологічні та соціальні ініціативи, економіка розвивається у напрямку сталості, що підвищує продуктивність та створює нові робочі місця. Інвестиції у відновлювані джерела енергії, енергоефективність та захист природи допомагають знижувати рівень забруднення, зменшують

екологічний слід промислових підприємств і запобігають деградації екосистем. Інвестування у соціальні програми знижує рівень бідності та забезпечує рівний доступ до можливостей, що важливо для стабільності та розвитку суспільства. Перехід до відновлюваної енергетики, зменшення викидів і впровадження низьковуглецевих технологій знижує вплив людства на клімат і сприяє запобіганню глобальним кліматичним кризам. Інвестиції у сталий розвиток сприяють створенню безпечного середовища для життя, забезпечують доступ до чистої води, якісного повітря, безпечних продуктів харчування, що підвищує рівень здоров'я і добробуту населення [21, с. 80].

Хоча інвестиції у сталий розвиток приносять значні переваги, вони також пов'язані з певними викликами. Деякі країни та регіони не мають достатньої кількості ресурсів для інвестування в сучасні технології, що може гальмувати їхній сталий розвиток. Не всі інвестори усвідомлюють важливість сталого розвитку або побоюються недостатньої прибутковості таких інвестицій. Брак політики, яка сприяє інвестиціям у сталий розвиток, або надмірні регуляції можуть обмежувати потік інвестицій у ці проекти. Глобальні економічні кризи та зміни на ринках можуть знижувати обсяг інвестицій у сталий розвиток, що потребує додаткових зусиль з боку урядів і міжнародних організацій для стабілізації інвестиційних потоків.

Отже, інвестиції відіграють вирішальну роль у досягненні сталого розвитку, забезпечуючи необхідні фінансові ресурси для розвитку екологічно чистих технологій, зменшення соціальної нерівності та створення інфраструктури, яка сприяє покращенню якості життя. Вони допомагають країнам та громадам адаптуватися до нових викликів, зумовлених зміною клімату, соціальною нерівністю та екологічними загрозами. Незважаючи на наявні виклики, зокрема недостатність фінансування та регуляторні обмеження, інвестування у сталий розвиток залишається стратегічним

напрямом для створення стабільного, здорового та справедливого світу для майбутніх поколінь.

1.3 Класифікація міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток

Класифікація типів інвестицій залежить від типу базового критерію. Цим пояснюється різноманіття існуючих класифікацій, які мають право на існування, оскільки дозволяють покращити аналіз інвестицій з метою підвищення ефективності їх використання. З метою обліку, аналізу та планування інвестиції в основний капітал класифікують за різними ознаками. У літературних джерелах є багато пропозицій щодо класифікації інвестицій, які відрізняються як класифікаційними ознаками, так і ступенем деталізації. Існуючу систему класифікації реальних інвестицій можна деталізувати та розвинути. Вибір класифікаційних ознак повинен базуватися насамперед на меті розрахунку інвестицій. Тому обґрунтування критерію ефективності реальних інвестицій та вибір формули розрахунку критеріального показника необхідно здійснювати з урахуванням таких важливих ознак класифікації реальних інвестицій, як період реалізації та характер грошового потоку коштів.

Для здійснення інвестиційної діяльності як на макрорівні, так і на мікрорівні необхідно детально уявити собі існуючі види і типи інвестицій. Усі інвестиції можна класифікувати за різними ознаками [25, с. 10].

За напрямком основної господарської діяльності інвестори поділяються на індивідуальних інвесторів та інституційних інвесторів. Індивідуальний інвестор — фізична або юридична особа, яка здійснює інвестиції у вигляді інвестицій для розвитку виробничо-господарської діяльності. Інституційний

інвестор — фінансовий посередник, який акумулює кошти індивідуальних інвесторів і здійснює інвестиційну діяльність [8, с. 82].

Відповідно до інвестиційних цілей, які ставлять інвестори, розрізняють стратегічні інвестиції та портфельні інвестиції. Перші інвестиції спрямовані на придбання мажоритарного пакету акцій або частки в статутному капіталі. Портфельний інвестор інвестує в різноманітну інвестиційну нерухомість з метою отримання доходу або зростання капіталу. Усі інвестори мають однакові права: здійснювати інвестиційну діяльність у будь-якій формі; Володіння, користування та продаж інвестиційної нерухомості; самостійне визначення обсягів і напрямків інвестування; Контроль за цільовим використанням вкладених коштів; Об'єднання власних і позикових коштів із коштами інших інвесторів для спільного інвестування.

Сталий розвиток, який враховує економічний, соціальний та екологічний аспекти, вимагає значних інвестицій для забезпечення гармонійного співіснування людини та природи. Міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток, мають велике значення для розв'язання проблем глобального потепління, зниження рівня бідності, покращення якості життя та сприяння сталому економічному зростанню. У цьому пункті розглянуто класифікацію міжнародних інвестиційних проектів, спрямованих на сталий розвиток, на прикладах зелених інвестицій, проектів у галузі екологічної інфраструктури, охорони здоров'я, освіти та соціального захисту, а також сталого агробізнесу [32, с. 100].

Зелені інвестиції націлені на зниження негативного впливу на довкілля, сприяють розвитку відновлюваних джерел енергії, підвищенню енергоефективності, зниженню викидів вуглекислого газу та підтримують проекти з охорони природи.

Основні приклади зелених проектів, таблиця 1.2.

Таблиця 1.2 – Основні приклади зелених проектів

№	Приклади	Характеристика
1	Проекти відновлюваної енергетики	Наприклад, міжнародні інвестиції у вітрові та сонячні електростанції в країнах, що розвиваються, сприяють зниженню залежності від викопних видів палива та покращенню енергетичної безпеки. Відомим прикладом є проект «Desert to Power» у країнах Сахелю, який залучає кошти міжнародних інвесторів для побудови сонячних електростанцій.
2	Інвестиції у підвищення енергоефективності	Прикладом є «Green Climate Fund» (GCF), який фінансує проекти з підвищення енергоефективності в будівництві та інфраструктурі у різних країнах. GCF підтримує зменшення витрат енергії, знижуючи потребу у викопному паливі та сприяючи скороченню викидів.
3	Зелені облігації та фонди	Такі фонди, як «BlackRock Global Impact Fund» або «Green Growth Equity Fund» у Великій Британії, інвестують у стійкі та екологічно відповідальні компанії й проекти, спрямовані на розвиток зеленої економіки.

Джерело: [31, с. 82]

Інвестиції в екологічну інфраструктуру спрямовані на розвиток систем, що підтримують збереження навколишнього середовища, очищення водних ресурсів, утилізацію відходів та покращення міського середовища.

Всесвітній банк фінансує проекти з очищення води та зниження рівня забруднення у великих містах Африки. Один з таких проектів, реалізований у Кенії, сприяє покращенню доступу до чистої води та зменшенню негативного впливу на здоров'я населення. Інвестиційні фонди, як-от «Global Waste Clean Up Fund», фінансують проекти з побудови сміттєпереробних заводів у країнах Азії та Африки, сприяючи зменшенню забруднення та підвищенню якості життя. Наприклад, проект у місті Кіто, Еквадор, де завод забезпечує сортування і переробку сміття. У рамках Європейського зеленого курсу фінансуються проекти з розвитку екологічно чистого транспорту, такі як розширення мережі електробусів у містах Європи або побудова велосипедної інфраструктури. У Стокгольмі, Швеція, діє система стимулів для використання громадського транспорту замість приватного автотранспорту.

Соціальні інвестиції включають проекти, спрямовані на покращення медичного обслуговування, доступу до освіти, соціального захисту та зниження рівня бідності. Ці проекти мають велике значення для сталого розвитку, оскільки сприяють зміцненню людського капіталу та зменшенню нерівності. Наприклад, програма «Global Health Investment Fund» фінансує проекти, спрямовані на покращення медичного обслуговування у країнах, що розвиваються. Ця ініціатива фінансує проекти зі зниження рівня дитячої смертності, доступу до вакцинації та боротьби з інфекційними захворюваннями [31, с. 93].

Фонди, такі як «Education Cannot Wait», забезпечують фінансування освітніх програм у кризових зонах. Наприклад, програми у Йорданії для сирійських біженців дають змогу дітям здобувати освіту навіть у важких умовах. Програми Світового банку, як-от «Safety Nets Global Solutions», спрямовані на зменшення бідності та підтримку незахищених верств населення. Наприклад, у Кенії програма надає фінансову допомогу людям, що живуть за межею бідності, забезпечуючи їхні основні потреби.

Сталий агробізнес включає проекти, спрямовані на впровадження екологічних практик у сільському господарстві, збереження ґрунтів, зниження рівня забруднення та підтримку біорізноманіття. Це сприяє підвищенню ефективності виробництва без шкоди для природи.

Основні приклади проектів у сталому агробізнесі, таблиця 1.3.

Міжнародні інвестиційні проекти, спрямовані на сталий розвиток, охоплюють широкий спектр напрямів, зокрема зелену енергетику, екологічну інфраструктуру, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист та сталий агробізнес. Кожна з цих категорій відіграє важливу роль у забезпеченні сталого економічного розвитку, покращенні якості життя населення та захисту навколишнього середовища. Зелена енергетика, зокрема, виступає рушійною силою у переході до низьковуглецевих економік, допомагаючи знизити

залежність від викопних видів пального та мінімізувати негативний вплив на клімат.

Таблиця 1.3 – Основні приклади проєктів у сталому агробізнесі

№	Приклад	Характеристика
1	Проєкти з органічного землеробства	Наприклад, інвестиції в проєкти органічного землеробства у країнах Латинської Америки допомагають знижувати використання хімічних добрив та пестицидів. Відомим прикладом є програма «Organic Growth Project» в Колумбії.
2	Впровадження сучасних технологій	Програма «Digital AgriHubs» у країнах Африки фінансується Світовим банком та сприяє використанню цифрових технологій у сільському господарстві для покращення планування врожаїв та зменшення втрат продукції.
3	Розвиток екологічного тваринництва	Наприклад, ініціатива «Green Pastures Fund» інвестує у проєкти сталого тваринництва у Бразилії, які спрямовані на зниження забруднення, пов'язаного з тваринництвом, та підтримку біорізноманіття.

Джерело: [61, с. 206]

Інвестиції в екологічну інфраструктуру сприяють не лише покращенню якості життя, але й забезпечують базу для стійкого розвитку міст і регіонів. У сфері охорони здоров'я, освіти та соціального захисту інвестиції дозволяють підвищити доступність медичних послуг та освіти, що, у свою чергу, зміцнює людський капітал, сприяє соціальній справедливості та покращує загальний добробут населення. Інвестиції в сталий агробізнес забезпечують продовольчу безпеку, знижують екологічні ризики, пов'язані зі сільським господарством, і підтримують біорізноманіття [62, с. 7].

Таким чином, інвестиції у сталий розвиток мають суттєве значення для досягнення довгострокової стабільності, оскільки вони сприяють зміцненню економік країн, створенню нових робочих місць, зниженню рівня бідності та охороні навколишнього середовища. Важливість цих інвестицій важко переоцінити, адже вони не лише забезпечують економічне зростання, а й підвищують соціальну стійкість, що є необхідною умовою для розвитку

сучасного суспільства. Інвестиції в сталий розвиток дають можливість покращити якість життя, зменшити нерівність, а також зберегти ресурси для майбутніх поколінь.

Проте, для досягнення сталого розвитку необхідно не лише інвестувати фінансові ресурси, але й активно впроваджувати інноваційні технології та ефективні практики управління. Серед ключових аспектів сталого розвитку варто відзначити енергоефективність, раціональне використання природних ресурсів, збереження біорізноманіття та соціальну відповідальність. Продовження розвитку таких ініціатив через міжнародне співробітництво, фінансування та ефективну політику є важливим кроком до створення стабільного майбутнього [10, с. 168].

Розширення партнерства між державами, міжнародними організаціями, приватним сектором та громадянським суспільством є необхідним для максимізації ефекту інвестицій у сталий розвиток. Такий підхід дозволить забезпечити комплексний і всебічний вплив на соціально-економічні процеси, а також сприяти інтеграції інноваційних рішень у різні сфери життя. Важливим етапом у цьому процесі є вдосконалення механізмів оцінки та моніторингу ефективності інвестиційних проектів. Це дозволяє забезпечити прозорість, відповідальність та підвищення довіри до реалізованих ініціатив.

Зрештою, сталий розвиток вимагає активної участі всіх учасників процесу — урядів, бізнесу, громадських організацій і кожного окремого громадянина. Лише за умови колективних зусиль можна досягти позитивних змін, які будуть сприяти не тільки економічному зростанню, але й створенню справедливого та здорового суспільства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ, СПРЯМОВАНІ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

2.1 Тренди регіональної структури прямих іноземних інвестицій у світі

Із зростанням прямих іноземних інвестицій у світову економіку відкриваються нові можливості для розвитку економік через створення робочих місць, використання іноземного досвіду управління, доступ до передових технологій, підвищення конкурентоспроможності та зростання експортного потенціалу. Залучення інвестицій є ключовим фактором соціально-економічного зростання країни, реструктуризації її економіки та підвищення конкурентоспроможності. Успіх виконання цих завдань залежить від ефективного використання внутрішніх інвестиційних ресурсів та залучення іноземних інвестицій. Країни конкурують за увагу інвесторів, впроваджуючи політику сприяння розвитку інвестицій і трансформуючи глобальні потоки капіталу. Вивчення міжнародного руху капіталу та виявлення сучасних тенденцій у його географічному та галузевому розподілі важливі як у теорії, так і на практиці.

Прямі іноземні інвестиції - це транскордонні інвестиції, спрямовані на отримання контролю або впливу на діяльність компанії шляхом участі в її капіталі. Статистика прямих іноземних інвестицій включає дані про потоки, запаси та доходи від таких інвестицій. Досвід таких азіатських країн, як Сінгапур, Японія та Китай, показує, що розвиток системи інновацій та інвестицій сприяє швидкому та потужному економічному зростанню. Ця сфера

швидко змінюється і потребує системного та комплексного державного втручання. Ефективна політика в цьому напрямку дозволить оптимально використовувати ресурси держави та принесе економічну вигоду в майбутньому [40, с. 85].

Міжнародний рух капіталу є важливим чинником глобальної економіки, що сприяє розвитку торгівлі, інвестицій, технологій та економічного зростання. У 2023 році міжнародний рух капіталу продовжив збільшуватися попри негативні наслідки пандемії COVID-19 та російсько-української війни. За даними Світового банку, приплив прямих іноземних інвестицій у світову економіку у 2023 році склав 1,65 трильйона доларів, що на 8% більше, ніж у 2022 році [35, с. 90].

Основними напрямками руху капіталу були розвинені країни та країни, що розвиваються з підвищеним попитом на інвестиції в технологічні компанії та галузь охорони здоров'я.

У таблиці 2.1 представлена статистика прямих іноземних інвестицій (ПІІ) України та низки інших країн у 2023 році.

Таблиця 2.1 – Прямі іноземні інвестиції деяких країн світу за 2023 рік

Номер в рейтингу Світового банку	Країна	Фонд ПІІ (млн. дол. США)	Чистий приплив, як відсоток ВВП
1	США	388078,000	1,524%
2	Китай	180166,881	1,003%
3	Сінгапур	140844,052	30,173%
4	Гонконг	120951,629	33,613%
5	Франція	105424,958	3,788%
6	Бразилія	91502,104	4,765%
7	Австралія	67118,916	4,006%
8	Канада	53705,242	2,510%
9	Швеція	50046,398	8,541%
10	Індія	49940,258	1,475%
123	Україна	366,000	0,228%

Джерело: [35, с. 94]

Якщо проаналізувати ПІІ країн світу, то перше місце посідають США, де фонд ПІІ займає 388 078 млн дол. У США чистий приплив у відсотках до ВВП становить 1,524%, Україна на 123 місці, де до фонду ПІІ надходить 366 млн дол. США, а чистий приплив у відсотках ВВП становить 0,228%.

Сучасні прямі іноземні інвестиції спрямовані в першу чергу на розвинені країни, а не на країни, що розвиваються, і їх основним результатом є не надмірна експлуатація чи «завоювання слаборозвинених країн», а взаємозв'язок економік і капіталів, а не надмірні прибутки та підвищення ефективності. Що стосується інвестицій у цінні папери, то інтернаціоналізація капіталу через діяльність транснаціональних корпорацій (ТНК) і постійний рух фондових ринків, валютних ринків і фінансових інститутів унеможливають розрізнення або вимірювання внутрішніх і зовнішніх інвестицій. Грошові потоки на світовій арені в умовах стрімкого зростання цін на ринках капіталу [57].

Сьогодні прибуток від експортованого капіталу все більше реінвестується в розвиток виробництва в країні-реципієнті, а не повертається на батьківщину. Згідно з наявними даними, у 2022 році глобальні потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) становили 1,58 трильйона доларів США, що на 645 дол. США більше порівняно з надзвичайно низьким (пов'язаним з пандемією) рівнем у 2020 році.

Є багато проблем, які потребують якісного перетворення. Нарешті, результативність української економіки залежить від ступеня інтеграції світових зв'язків та глобалізації взаємовідносин між країнами, що впливає на позиції країни у світових показниках та сприяє стабілізації її розвитку [2].

Незважаючи на скорочення припливу прямих іноземних інвестицій, США (318 мільярдів доларів США) залишалися головним напрямком для прямих іноземних інвестицій у 2022 році, за ними йдуть Китай (180 млрд. дол. США) і Бразилія (85 млрд. дол. США), тоді як відтік ПІІ з країн ОЕСР впав на

14% до 1067 дол. США. Велика частина цього зростання відбулася завдяки рекордному відтоку з Австралії; Іншими країнами, які сприяли збільшенню прямих іноземних інвестицій, були Швеція та Велика Британія, головним чином за рахунок внутрішньофірмових переказів боргу, а також Іспанія, яка зафіксувала негативний відтік у 2021 році [57].

За даними Світового банку, у 2023 році темпи зростання сповільнилися до 0,5% у розвинутих економіках. Враховуючи глибину рецесії за останні два десятиліття, це може бути ознакою вже глобальної рецесії. Однак у 2024 році вони продемонстрували незначне прискорення економічного зростання до 1,6%.

Економіка Сполучених Штатів залишається лідером серед розвинутих країн і основним двигуном світової економіки. Тому його розвитку приділяється особлива увага. Світовий банк переглянув свій попередній прогноз зростання ВВП США в 2023 році на 1,9 пункту до 0,5%, але прогнозує відновлення в 2024 році до 1,6%, що відображає загальну ситуацію в розвинених країнах. У США цього року очікується посилення макроекономічної політики, щоб стримати інфляцію, а також вплив вищих процентних ставок у 2022 році. Ця ситуація вплине на економічну активність і ринки праці та заробітної плати. Важливим також є розвиток економіки в країнах Єврозони, де Світовий банк знизив прогноз економічного зростання на 2023 рік на 1,9 пункту, що може призвести до нульового зростання. Основними факторами, що впливають на економіку Єврозони, є труднощі з енергоресурсами та жорсткість монетарної політики. Проте до кінця року очікується стабілізація економіки та зниження інфляції через падіння попиту на ринках праці та енергоносіях. Заходи, вжиті у 2024 році, сприятимуть відновленню економічного зростання в Єврозоні на 1,6%.

Економіка Східної Азії та Тихоокеанського регіону прискорилося до 4,3% у 2023 році та ще більше зросла до 4,9% у 2024 році. Економіка Китаю,

Індонезії та Таїланду відіграватиме важливу роль у цьому регіоні. Наприклад, Світовий банк очікував, що економічне зростання Китаю впаде на 4,3% у 2023 році через пандемію та пов'язані з нею збої в ланцюгах поставок, зниження зовнішнього попиту та проблеми в секторі нерухомості. Проте на 2024 рік прогнозували більш оптимістичний ріст ВВП Китаю на 5%.

У регіоні Європи та Центральної Азії прогнозується падіння ВВП до 0,1% у 2023 році з наступним зростанням до 2,8% у 2024 році. Економіка Туреччини, Польщі та України матиме значний вплив на економічну ситуацію в регіоні [63, с. 367].

У 2024 році міжнародний рух капіталу продовжував збільшуватися, і це зростання зумовлено кількома факторами:

1. У 2024 році світове економічне зростання становитиме близько 3,5%. Це підвищить попит на інвестиції, оскільки інвестори шукають можливості прибутку в економіці, що розвивається.

2. Деглобалізація, яка спостерігається в останні роки, може призвести до збільшення інвестицій у країни, що розвиваються, які стають все більш привабливими для інвесторів. Це може бути пов'язано зі змінами в торгових угодах і політичними змінами, які роблять деякі ринки більш відкритими для іноземного капіталу.

3. Цифрова трансформація, яка відбувається в усіх сферах економіки, створює нові інвестиційні можливості. До них належать технологічні інновації, штучний інтелект, кібербезпека, електронна комерція та інші сектори, які привертають увагу інвесторів, які шукають високий ризик і високий потенціал прибутку [60, с. 130].

На рух капіталу у 2024 році негативно вплинуть такі фактори:

1. Геополітичні конфлікти, такі як російсько-українська війна та напруженість у відносинах між Китаєм і Сполученими Штатами, можуть призвести до скорочення інвестицій у країни, розташовані в регіонах з

високими геополітичними ризиками. Це могло бути пов'язано з побоюванням інвесторів можливих втрат через конфлікт і нестабільність у цих регіонах.

2. Зростання інфляції у світі також може призвести до зниження інвестиційної активності. Інвестори можуть віддати перевагу інвестуванню в більш консервативні активи, щоб захистити свої кошти від втрат, пов'язаних з інфляцією.

Міжнародний рух капіталу має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, це сприяє економічному зростанню та підвищує ефективність виробництва та інновації. З іншого боку, це може призвести до нестабільності на фінансових ринках і збільшити нерівність між країнами.

Для створення сприятливих умов для розвитку економіки важливим є пошук шляхів виходу з економічної кризи та залучення інвестиційного капіталу в економіку держави. Деякі можливі шляхи виходу з кризи загалом та залучення інвестицій наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Шляхи виходу з кризи та залучення інвестицій

№	Шляхи виходу	Опис
1	Сприяння інвестиційному клімату	для залучення інвестиційного капіталу в економіку необхідно створити сприятливі умови для компаній, наприклад, шляхом зменшення бюрократичних перешкод, покращення правового середовища, сприяння інноваціям та підтримки підприємництва.
2	Інфраструктурні проекти	розвиток інфраструктури є ключовим для залучення інвестицій та стимулювання економічного зростання. Інвестиції в будівництво доріг, залізниць, портів, аеропортів та інших об'єктів інфраструктури можуть залучити інвесторів і створити нові можливості для розвитку бізнесу.
3	Розвиток людського капіталу	інвестиції в освіту, навчання та розвиток навичок працівників можуть підвищити продуктивність праці та конкурентоспроможність економіки.
4	Сприяння інноваціям і дослідженням	підтримка інновацій і наукових досліджень може сприяти розробці нових технологій і продуктів, які залучають інвестиції в економіку.
5	Підтримка малих і середніх підприємств	розвиток малих і середніх підприємств може створити нові робочі місця та сприяти розвитку місцевих громад.

Джерело: [61, с. 206]

Ефективне використання інвестиційного капіталу для створення сприятливих умов для розвитку економіки може сприяти подоланню економічної кризи та забезпеченню сталого розвитку в майбутньому.

Для того, щоб міжнародний рух капіталу сприяв розвитку всіх країн, необхідно вжити заходів для вирішення цих проблем. Наприклад, необхідно зміцнювати фінансову стабільність, покращувати інвестиційний клімат у країнах, що розвиваються, підвищувати рівень освіти та підготовки кадрів. Також важливо впроваджувати ефективну політику міжнародного співробітництва для зменшення геополітичної напруги та сприяння мирному розвитку.

Отже, так, прямі іноземні інвестиції є важливою частиною міжнародної фінансової системи, і Україна активно взаємодіє з цими інвестиційними потоками. Навіть якщо питома вага прямих іноземних інвестицій невелика порівняно з іншими джерелами інвестицій, ці інвестиції все одно є важливим джерелом капіталу для розвитку економіки. Прямі іноземні інвестиції сприяють мобілізації та руху капіталу та оптимізації міжнародного поділу праці завдяки можливості реалізації конкурентних переваг. Ці інвестиції можуть принести нові технології та управлінські ноу-хау та залучити іноземні компанії, сприяючи економічному зростанню та розвитку. Враховуючи динаміку світових інвестиційних процесів, для дослідників актуальним є відстеження нових тенденцій географічної та галузевої структури прямих іноземних інвестицій. Це допомагає країнам, у тому числі Україні, краще зрозуміти динаміку міжнародних інвестиційних відносин і розробити ефективні стратегії залучення та утримання іноземних інвестицій.

2.2 Інструменти фінансування міжнародних інвестиційних проєктів сталого розвитку

Сталий розвиток – це концепція, яка поєднує економічний розвиток, соціальну рівність та екологічну відповідальність і, перш за все, забезпечує здатність задовольняти потреби сучасного покоління при збереженні природних ресурсів, мінімізації впливу людської діяльності на навколишнє середовище та гідній якості життя, щоб забезпечити рівень життя всіх людей.

Концепція сталого розвитку традиційно розглядається як поєднання соціальної, політичної та економічної сфер людської діяльності. Сучасний світ поступово почав жити в рамках цієї концепції та правил сталого розвитку. Термін «сталий розвиток» вперше ввів у 1987 році прем'єр-міністр Норвегії Г. Х. Брундланд під час підготовки звіту ООН «Наше спільне майбутнє» [65, с. 115].

Загалом сталий розвиток визначається і забезпечується рядом його домінант (економічних, соціальних, екологічних, політичних), які наповнюють його зміст і визначають тенденції змін, що відбуваються в його структурі.

Метою сталого розвитку є задоволення потреб нинішніх поколінь, не ставлячи під загрозу можливості майбутніх поколінь. Важливі аспекти включають збереження природних ресурсів, скорочення викидів і сприяння соціальному добробуту. Для досягнення сталого розвитку необхідно використовувати інноваційні технології, які сприяють енергоефективності та зменшують викиди парникових газів. Освіта відіграє важливу роль у зміцненні екологічної свідомості та відповідальності громадян. Соціальні аспекти включають боротьбу з бідністю, забезпечення якісної освіти та охорони здоров'я, створення умов для гідної праці.

Слід зазначити, що реалізація принципів сталого розвитку потребує співпраці на глобальному, національному та локальному рівнях, оскільки лише спільними зусиллями можна забезпечити гармонійне співіснування людей і природи та зберегти планету для майбутніх поколінь [3].

Проте поняття «зелена економіка» не можна ототожнювати з поняттям сталого розвитку, оскільки воно націлене на розробку політичної програми оперативного характеру, спрямованої на створення екологічно сумісних джерел зростання економічної системи з високим рівнем відновного розвитку. властивості шляхом створення умов для приросту капіталу та залучення інновацій. Концепція базується на реалізації заходів, які передбачають використання як економічних, так і неекономічних методів, а саме: оцінка природних ресурсів, встановлення системи ціноутворення, що відповідає принципам сталого економічного розвитку; державна політика у сфері інвестування, підтримки «зелених» інноваційних технологій та побудови інфраструктури «зеленого зростання»; Відмова від неефективних дотацій у сфері екології; Сприяння виробництву екологічних товарів шляхом державної закупівельної політики, а також результатів впровадження методів виробництва, що відповідають принципам сталого розвитку; Удосконалення «екологічного» оподаткування та сфери просування екологічних товарів і послуг тощо.

Незмінними також залишаються завдання та кінцеві цілі політики в «зелених» секторах економіки [22]:

1. Підвищення енергоефективності будівель, переобладнання та проектування енергоактивних конструкцій з урахуванням необхідності мінімізації енергоспоживання та викидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище.

2. Розвиток сталого транспорту, що включає використання низьковуглецевих паливних ресурсів та розширення інвестицій в

електрифікацію, залізничне сполучення та підвищення енергоефективності транспорту.

3. Розвиток сталої енергетики, що вимагає інвестицій в інтелектуальні системи розподілу енергії, створення інфраструктури відновлюваної енергетики та використання переваг альтернативних джерел енергії.

4. Інвестиції в розширення інфраструктури для забезпечення населення чистою водою.

5. Розвиток сталого сільського господарства, що включає розширення органічного виробництва, інвестиції та відкликання розвиненими країнами світу частини пакетів економічних стимулів для країн, що розвиваються.

6. Зміцнення екологічної інфраструктури на основі інвестицій у покращення екосистем і зменшення обсягів споживаних ресурсів з навколишнього природного середовища та їх ефективне використання в процесі виробничо-господарської діяльності людини.

Тобто політика в «зелених» секторах економіки спрямована на вирішення низки завдань, кінцевою метою яких є створення сталої та екологічно чистої економіки, а одним із ключових завдань є скорочення викидів парникових газів. Завдяки впровадженню відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова та гідроенергія, це допомагає зменшити залежність від викопного палива та сприяє боротьбі зі зміною клімату [23].

Іншим важливим завданням є збереження та раціональне використання природних ресурсів: розвиток біоекономіки, в якій мінімізуються відходи, а матеріали переробляються та повторно використовуються. Ще одним важливим аспектом є розвиток екологічно чистих технологій та інновацій, які сприяють більш ефективному використанню ресурсів та зменшенню негативного впливу на довкілля. Кінцевими цілями політики в «зелених» секторах економіки є енергетична незалежність, створення нових робочих місць у екологічних галузях, покращення якості життя громадян та збереження

біорізноманіття. Досягнення цих цілей вимагає активної співпраці між урядами, бізнесом і громадськістю, а також міжнародної координації зусиль [41, с. 107].

За результатами аналітичних досліджень встановлено, що «інвестиції відіграють важливу роль у системі відтворення економічних процесів, оскільки сприяють відновленню та примноженню виробничих ресурсів та прискоренню економічного зростання» країни-реципієнта. Розкриття сутності інвестицій є надзвичайно складним у зв'язку з динамікою економічних процесів і відносин, які з часом змінюють свій зміст і структуру, особливо під впливом нових технологій. Загалом під інвестиціями можна розуміти відносно «безпечне» капіталовкладення, яке сьогодні здійснюється в об'єкт інвестування (виробництво, послуги, технології, нерухомість, фінансові продукти тощо) з метою досягнення переваг – економічних переваг – в майбутньому. Сталість – нова парадигма розвитку сучасного суспільства, що поєднує економічні, соціальні та екологічні детермінанти – привернула увагу урядів, міжнародних фінансових організацій і ТНК до включення детермінант сталого розвитку в процес прийняття інвестиційних рішень. І сьогодні йдеться не просто про залучення інвестицій як частини загальних витрат, а про залучення саме «зелених» інвестицій як драйвера сталого розвитку».

Зелене інвестування, або екологічно свідоме інвестування, стає все більш популярним серед інвесторів у всьому світі. Цей підхід інвестує в компанії та проекти, які сприяють захисту навколишнього середовища, використовують відновлювані джерела енергії та впроваджують екологічні практики. Основними напрямками таких інвестицій є розвиток сонячної та вітрової енергетики, енергоефективних технологій, екологічно чистого транспорту та мінімізації відходів. Інвестори також отримують фінансову вигоду від таких інвестицій, оскільки стійкі компанії часто мають стабільне зростання та менший ризик. Це робить «зелене» інвестування важливою частиною

сучасного фінансового ринку, поєднуючи етичні принципи з економічною вигодою [24, с. 32].

Дослідження показують, що зелені інвестиції фінансуються як державними коштами, так і коштами з інших джерел, включаючи приватний сектор та міжнародні фінансові установи. Водночас зменшується частка державних інвестицій і пріоритетними є інвестиції приватних корпоративних структур. Однак нестабільність політичного та економічного середовища створює значні перешкоди для розвитку «зелених» інвестицій в Україні. Для вирішення цих проблем держава може створити відповідні законодавчі рамки та забезпечити стимулювання «зелених» інвестицій на законодавчому рівні. Створення сприятливого інвестиційного клімату в зеленій економіці дозволить стати ефективнішими фінансовими інструментами зелених інвестицій. Обмеженість державних ресурсів та необхідність вирішення екологічних проблем потребують пошуку ефективних фінансових інструментів залучення коштів для реалізації «зелених» проектів.

Ми згодні з думкою Дзюбак К. М. [20] про те, що, на відміну від традиційних фінансів, зелені фінанси та формування зеленої економіки вимагають нового підходу, який враховує високий ризик і невизначеність цього сектора. Це пояснюється тим, що більшість зелених галузей промисловості розвиваються переважно за рахунок нематеріальних активів, а потенціал їхнього зростання орієнтований на довгострокову перспективу. Крім того, асиметрія в наданні інформації призводить до дисбалансу в обсягах транзакцій та ринку капіталу, що призводить до непорозумінь між інвесторами та зеленими компаніями через відсутність прозорості процесів зеленого інвестування. На цьому фоні стратегія розвитку «зелених» фінансів має передбачати: удосконалення законодавчої бази, правил і процедур «зелених» фінансів; Створення інституційної бази зелених фінансів (фінансові установи, організації тощо); Використання Зеленого кліматичного фонду; розробка нових

зелених фінансових інструментів; Інтеграція в глобальну систему зелених фінансів та створення відповідної інфраструктури.

Останнім часом у процесах зелених інвестицій на глобальному рівні виявилася низка тенденцій, що підтверджують їх глобальний характер та вплив на структурні параметри міжнародної економічної системи. Зокрема, національні уряди, компанії та підприємці, інституційні інвестори та домогосподарства все більше потребують сталого інвестиційного капіталу для підвищення конкурентоспроможності на національному та глобальному ринках. Це включає системне «озеленення» фінансової та економічної діяльності через інвестиції у відновлювані джерела енергії, стале сільське та лісове господарство, впровадження чистих технологій, удосконалення систем управління відходами та розширення доступу до зеленого житла та екологічної транспортної мобільності [38, с. 96].

Ця тенденція створює надійне підґрунтя для трансформаційних змін у світовій економіці, переводить її на принципи сталого розвитку, позитивно впливає на енергетичні баланси держав та підвищує енергоефективність національних економік. Важливими є також можливості створення нових робочих місць, підвищення платоспроможності населення за житлово-комунальні послуги, забезпечення національної енергетичної безпеки. Це вимагає системної екологізації економічної діяльності та глибокої модернізації корпоративних стратегій і бізнес-моделей у бік низьковуглецевої економіки [27, с. 41].

Крім того, спостерігається значна диверсифікація фінансових інструментів процесів зеленого інвестування, що є наслідком екологічних трансформацій національних економік. Йдеться про розвиток таких інструментів, як зелені, соціальні та кліматичні облігації, ринковий обіг яких пов'язаний із фінансуванням соціально значущих проектів у сфері покращення якості води, зеленого будівництва, підвищення екологічних стандартів життя

та пом'якшення соціальних асиметрій глобального розвитку, що відображає стратегічні цілі сталого розвитку.

У світовій практиці фінансування «зелених» проектів для фінансування «зелених» проектів з переробки та вторинного використання відходів використовуються такі інструменти, як пільгові кредити, наприклад у США, Франції, Австрії, Фінляндії; «зелені облігації»; Кредитні гарантії для фінансування зелених проектів; державна підтримка через дотації, субсидії та екологічні програми [36, с. 50].

Зверніть увагу, що класифікація фінансування «зелених» проектів здійснюється за різними ознаками, такими як, рис. 2.1.

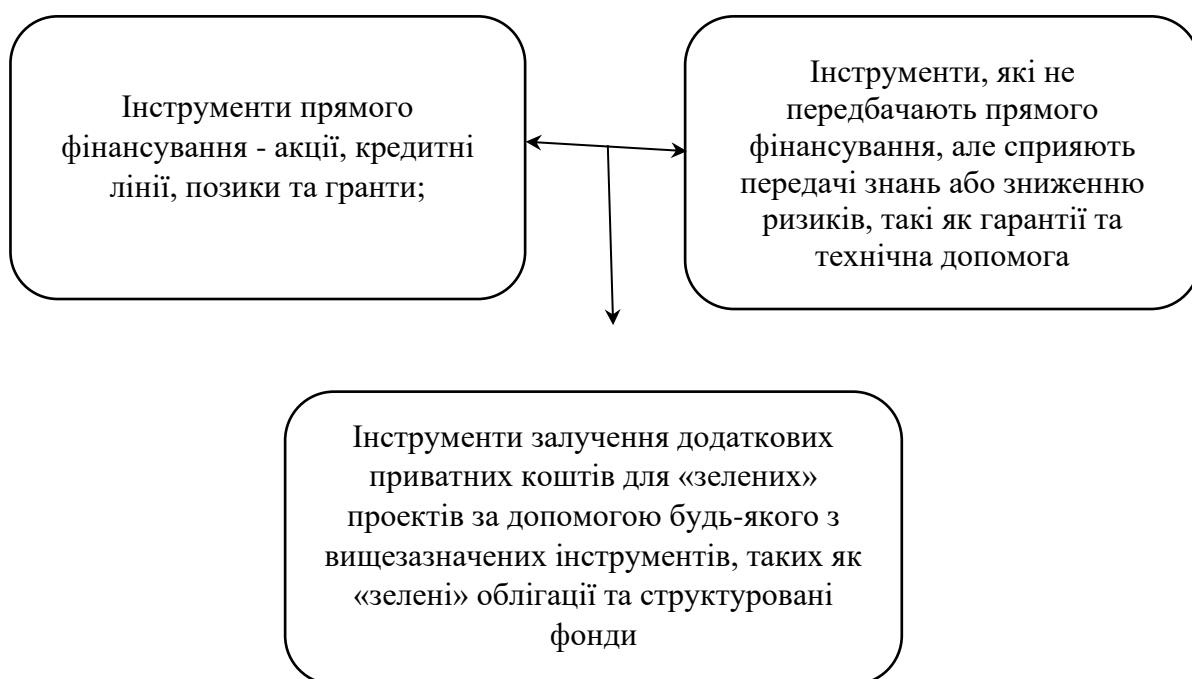

Рисунок 2.1 – Інструменти фінансування зелених проектів

Джерело: розроблено автором

За допомогою цих інструментів зелене фінансування сприяє сталим ініціативам і зменшує вплив на навколишнє середовище, таким чином підтримуючи глобальні зусилля по боротьбі зі зміною клімату. Основним

інструментом є «зелені» облігації – це цінні папери, випуск яких спрямований на фінансування проектів з екологічною складовою, таких як відновлювана енергетика, енергоефективність, управління відходами та збереження води. «Зелені» кредити пропонуються банківськими установами для підтримки екологічно чистих ініціатив, які зменшують викиди вуглецю.

Інвестиційні фонди, орієнтовані на проекти сталого розвитку, збирають гроші від приватних інвесторів на підтримку екологічних і соціальних проектів. Програми фінансування від міжнародних організацій, таких як Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку, надають додаткові кошти та технічну підтримку для реалізації екологічних проектів у країнах, що розвиваються [36, с. 50].

Окрім основних фінансових інструментів, важливу роль у розвитку «зеленої» економіки можуть відігравати похідні фінансові інструменти, такі як ф'ючерси та опціони. Компанії, що спеціалізуються на екологічному інвестуванні, можуть використовувати ці похідні інструменти для геджування ризиків, зокрема пов'язаних зі зміною погодних умов. Наприклад, американський інвестиційний банк Goldman Sachs пропонує деривативи для зниження ризиків від несприятливих або непередбачуваних погодних умов. Похідні від погоди чи вітру та інші подібні інструменти дозволяють виробникам вітру застрахуватися від ризику невироблення електроенергії через відсутність вітру та таким чином отримувати дохід навіть за таких умов. У цьому напрямку активно працюють такі фінансові установи, як ABN AMRO, Rabobank і Goldman Sachs [60, с. 130].

Відповідно до основної переваги використання інструментів зеленого фінансування полягають у тому, що зелене фінансування може зробити зелені проекти більш привабливими для інвесторів, сприяння розвитку «зеленої» економіки може створити нові робочі місця в пріоритетних галузях країни; Сприяти зменшенню забруднення та зміни клімату. Однак існують також

проблеми, пов'язані з використанням інструментів екологічного фінансування: зокрема, багато компаній та інвесторів не поінформовані про доступні інструменти екологічного фінансування; Деякі інструменти екологічного фінансування можуть бути дорожчими, ніж традиційні джерела фінансування. Процес отримання екологічного фінансування може бути складним і тривалим. Незважаючи на ці виклики, використання інструментів зеленого фінансування має значний потенціал для розвитку сталої та конкурентоспроможної економіки в Україні [32, с. 100].

Щоб визначити найкращі практики та адаптувати їх до українських умов, дивіться таблицю 2.3 в якій наведено порівняння інструментів «зеленого» фінансування в Україні та країнах ЄС.

Таблиця 2.3 – Порівняння інструментів «зеленого» фінансування в Україні та країнах ЄС

Інструмент	Україна	Країни ЄС
Зелені кредити	доступні, але процентні ставки можуть бути високими	широкодоступні, з різними процентними ставками та умовами
Зелені облігації	ринок розвивається, але досі обмежений	розвинений ринок з високим рівнем ліквідності
Гранти	доступні від міжнародних організацій та урядових програм	доступні від різних джерел, включно з ЄС та національними програмами
Державні гарантії	обмежено доступні	широкодоступні, з різними умовами
Податкові стимули	існують, але можуть бути складними для отримання	різноманітні та більш доступні
Інвестиційні фонди	кількість обмежена	різноманіття фондів із різними стратегіями

Джерело: [14, с. 67]

Однією з проблем екологічних інвестицій в Україні є пошук державою додаткового фінансування для забезпечення розрахунків з виробниками ВДЕ за найвищим у Європі «зеленим» тарифом. Держава повинна знайти рішення, які дозволять їй виконувати свої зобов'язання перед виробниками

відновлюваної енергії, щоб уникнути численних судових позовів, подібних до іспанських. Одним із таких рішень має стати перехід до аукціонної торгівлі відновлюваною енергією, як це практикується в багатьох розвинених країнах. Також важливо стимулювати поширення відновлюваних джерел енергії в домогосподарствах енергодефіцитних регіонів за допомогою «зеленого» тарифу. Для нових великих сонячних і вітрових електростанцій, яких в Україні вже достатньо, рекомендовано з 2021 року скасувати «зелений» тариф і зобов'язати їх власників та інвесторів будувати енергоакумулятори для накопичення надлишкової енергії в період навесні-влітку. Крім того, владі України необхідно виділити балансуючі потужності на ТЕС і ГЕС для регулювання постачання електроенергії від ТЕС і ГЕС в осінньо-зимовий період, коли виробництво енергії істотно знижується. Регіони України та об'єднані органи місцевого самоврядування мають залишити частину регресної дотації на підтримку балансування потужностей для ефективного функціонування компаній ВЕС [20, с. 26].

Тому, незважаючи на різноманітність інструментів фінансування, сектор «зелених» інвестицій стикається з низкою викликів, основними з яких є достатньо високі початкові витрати на реалізацію екологічних проектів, невизначеність регуляторного середовища та необхідність підвищення фінансової грамотності інвесторів у питання сталого розвитку. Однак перспективи розвитку «зеленого» фінансування досить позитивні – зростання інтересу інвесторів до екологічних, соціальних та управлінських критеріїв, а також посилення міжнародного співробітництва у сфері зміни клімату створюють сприятливі умови для створення середовища подальшого розвитку «зелених» інвестицій. Інновації у фінансових інструментах, таких як блокчейн для прозорості та аналізу впливу інвестицій, також допомагають залучити більше капіталу для сталого розвитку.

2.3 Вплив пандемії COVID-19 на міжнародну інвестиційну діяльність

Пандемія COVID-19 мала масштабні економічні наслідки, зокрема викликала рецесію, яка стала другою за величиною в новітній історії. Одним із основних наслідків стало скорочення бізнесової активності в секторі послуг під час карантину, а також крах фондового ринку 2020 року, коли спостерігалось рекордне падіння акцій за тиждень, найгірше з часів фінансової кризи 2007—2008 років. Пандемія також мала значний негативний вплив на фінансові ринки, спричинивши глобальну кризу ланцюга постачання в 2021—2022 роках, сплеск інфляції та дефіцит, зокрема глобальний дефіцит мікросхем у 2020—2022 роках, а також панічні покупки та підвищення цін. Ці фактори змусили уряди надати безпрецедентну фінансову підтримку для стимулювання економік [66, с. 1].

Пандемія також стала каталізатором енергетичної кризи 2021—2022 років та продовольчої кризи 2022 року. Зміни в поведінці людей, спричинені епідемією, можуть призвести до тимчасового дефіциту продовольства, різкого зростання цін та порушення нормального функціонування ринків. Найбільше відчували ці зміни вразливі верстви населення, які залежать від ринкових закупівель або соціальної допомоги для забезпечення своїх потреб. Протекціоністська політика, включаючи введення нових митних тарифів та заборону на експорт, може сприяти подальшому загостренню продовольчої кризи, що нагадує ситуацію, що склалася під час глобальної продовольчої кризи 2007—2008 років [13, с. 15].

Багато заходів у сферах моди, спорту та технологій було скасовано або переведено в онлайн-формат. Хоча економічні втрати в транспортному та торговому секторах ще не оцінені, прогнозується, що вони можуть досягнути мільярдів доларів і продовжувати зростати.

З огляду на відновлення та обмежене зростання світова економіка залишається в значній мірі непередбачуваною. Економічні прогнози та думки експертів із макроекономіки демонструють значні розбіжності в оцінках загального масштабу впливу пандемії на світову економіку, довгострокових наслідків та прогнозів щодо економічного відновлення. Тому оцінка ризиків і можливість виникнення надзвичайних ситуацій повинні сприйматися обережно, оскільки думки експертів часто різняться. Одним із результатів пандемії стало також значне підвищення цін, частково через зростання попиту на енергоносії по всьому світу після економічної рецесії, спричиненої COVID-19, особливо в Азії [66, с. 37].

Пандемія COVID-19 мала безпрецедентний вплив на міжнародну інвестиційну діяльність, особливо в першій половині 2020 року. Згідно з даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD), глобальний потік іноземних прямих інвестицій у 2020 році скоротився на 35%, що еквівалентно зниженню на 1 трильйон доларів США. Внаслідок пандемії зменшилися інвестиції у більшість регіонів світу, зокрема в країни, що розвиваються.

Зміни в обсягах ІІІ за регіонами світу (2020 рік, порівняння з 2019 роком), таблиця 2.4.

Таблиця 2.4 – Зміни в обсягах ІІІ за регіонами світу (2020 рік, порівняння з 2019 роком)

№	Регіон	Зміна ІІІ (%)
1	Африка	- 18%
2	Латинська Америка та Кариби	-45%
3	Азія	-2%
4	Європа	-80%
5	Північна Америка	-39%
6	Австралія та Океанія	-40%

Джерело: [54]

Як видно з таблиці, найбільше постраждали країни Європи та Латинської Америки, де спостерігався надзвичайно великий спад інвестицій. Це

пояснюється не лише економічною рецесією, а й посиленням обмежень на переміщення та змінами в бізнес-стратегіях інвесторів, які прагнули зменшити ризики в умовах пандемії.

Попри загальне зниження міжнародних інвестицій, певні сектори економіки показали позитивні тенденції під час пандемії. Інвестори почали більше уваги приділяти цифровим технологіям, охороні здоров'я та інфраструктурі.

Цифрові технології та інтернет-сектор, пандемія сприяла бурхливому розвитку цифрових технологій, оскільки багато компаній та державних органів почали переходити до онлайн-формату роботи. Інвестори активно вкладаються в стартапи в галузі електронної комерції, хмарних технологій та кібербезпеки. Згідно з даними PitchBook, інвестиції в стартапи на основі цифрових технологій зросли на 10% у 2020 році.

Охорона здоров'я, попит на медичні препарати та технології, зокрема на вакцини та медичне обладнання, також призвів до зростання інвестицій у фармацевтичний сектор. Однак більшість інвестицій були спрямовані на розробку вакцин та лікувальних засобів, а також на підтримку систем охорони здоров'я в умовах пандемії [59].

Інфраструктура, інвестори також проявили інтерес до проєктів у сфері інфраструктури, особливо в тих регіонах, де уряди анонсували програми стимулювання економіки. Програми інвестування в інфраструктуру стали важливим інструментом відновлення економіки після рецесії, а також для підтримки розвитку післякризового зростання.

Країни, що розвиваються, особливо сильно постраждали від пандемії COVID-19, як у соціально-економічному, так і в інвестиційному плані. Згідно з даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD), іноземні інвестиції в країни, що розвиваються, у 2020 році зменшилися на 45%, що стало результатом комбінації кількох факторів, таких як політична та економічна

нестабільність, обмеження на переміщення, проблеми з охороною здоров'я та нестабільність на глобальних фінансових ринках.

Пандемія виявила слабкі місця в економічній та політичній стабільності багатьох країн, зокрема в Африці та Латинській Америці. Відсутність інституційної спроможності до швидкої адаптації до нових умов кризи знизила довіру інвесторів до ринків цих країн [1, с. 134].

Наприклад, у Латинській Америці, де соціальна та політична напруга вже існувала до пандемії, коронакриза лише посилила внутрішні проблеми. Це призвело до протестів, нестабільності в урядових структурах та додаткових економічних проблем, які призвели до значного зменшення потоку іноземних прямих інвестицій (ППІ). В Африці ситуація була подібною, зокрема в країнах, які не мали достатньо розвинутих інфраструктури охорони здоров'я та соціальних систем. Ці фактори значно знизили інтерес інвесторів до регіону [59].

Однією з основних проблем, що вплинули на інвестиційний клімат в країнах, що розвиваються, були обмеження на переміщення товарів, які впроваджувалися урядами для боротьби з пандемією. Це обмежило можливості для інвесторів та компаній, особливо тих, хто залежав від фізичних подорожей для вивчення нових ринків, укладання угод або проведення ділових переговорів.

Країни, що розвиваються, часто мають слабку цифрову інфраструктуру та обмежену здатність підтримувати онлайн-формат для ведення бізнесу, що стало додатковим бар'єром для залучення інвестицій. Міжнародні компанії, які раніше активно вкладали кошти в ці країни, були змушені перенаправляти свої інвестиції в більш розвинуті економіки з кращою інфраструктурою для дистанційної роботи та більшими можливостями для ведення бізнесу в умовах пандемії.

Багато країн, що розвиваються, мали серйозні проблеми з охороною здоров'я, не маючи достатньо ресурсів для боротьби з пандемією, що спричинило великі соціально-економічні наслідки. Відсутність належного медичного обладнання, дефіцит вакцин і обмежена здатність систем охорони здоров'я до швидкої реакції лише поглиблювали економічні труднощі в таких країнах.

Для інвесторів це стало значним ризиком, оскільки більшість з них оцінює стабільність і розвиток медичних і соціальних систем як важливий фактор для безпечного ведення бізнесу. Тому інвестори виводили свої капітали з таких країн або відкладали нові інвестиційні проекти до покращення ситуації з пандемією та стабільністю в цих країнах [1, с. 134].

Глобальна економічна криза, спричинена пандемією, позначилася на фінансових ринках, що призвело до зниження доступу до капіталу для країн, що розвиваються. Міжнародні фінансові установи стали більш обережними у видачі кредитів, що зменшило можливості для багатьох країн залучати інвестиції. У той час, як розвинуті країни мали доступ до міжнародних фінансових ресурсів для подолання наслідків кризи, країни, що розвиваються, стикалися з проблемами ліквідності та зростанням державного боргу.

Одним із наслідків пандемії стало перегляд інвестиційних пріоритетів. В інвестиціях почали переважати галузі, які можуть функціонувати в умовах глобальної кризи, такі як цифрові технології, фармацевтика, охорона здоров'я та інфраструктура. Країни, що розвиваються, з їх менш розвиненими інфраструктурами в цих сферах, стали менш привабливими для інвесторів у порівнянні з розвинутими країнами, які вже мали готові інфраструктурні рішення і можливості для швидкої адаптації до нових умов.

Пандемія погіршила соціально-економічні умови в країнах, що розвиваються, підвищивши рівень безробіття, зменшивши доходи населення і погіршивши рівень життя. Ці фактори призвели до соціальних протестів, що в

свою чергу сприяло нестабільності на місцях і знижувало інвестиційну привабливість таких країн.

Згідно з прогнозами UNCTAD, світова економіка почала поступово відновлюватися після пандемії, і це сприяло зростанню міжнародних інвестицій. Однак повне відновлення, за оцінками, може зайняти кілька років. Інвестиції, ймовірно, зростатимуть у тих секторах, які сприяють сталому розвитку, зокрема в галузях цифрових технологій, зеленої енергетики та інфраструктури [54]. Прогнозовані зміни в обсягах ІІІ по регіонах світу (2021—2023 роки), таблиця 2.5.

Таблиця 2.5 – Прогнозовані зміни в обсягах ІІІ по регіонах світу (2021—2023 роки)

№	Регіон	Прогнозована зміна ІІІ (%)
1	Африка	+ 5%
2	Латинська Америка та Кариби	+ 6%
3	Азія	+ 3%
4	Європа	+ 2%
5	Північна Америка	+ 4%
6	Австралія та Океанія	+ 3%

Джерело: [54]

Як видно з таблиці, прогнози для всіх регіонів вказують на повільне, але позитивне відновлення, що підтверджує наявність потенціалу для відновлення міжнародних інвестицій.

Отже, пандемія COVID-19 стала безпрецедентним викликом для світової економіки, і її вплив на міжнародну інвестиційну діяльність не можна недооцінювати. Під час кризи спостерігалось значне скорочення обсягів інвестицій, що стало результатом зростаючої невизначеності, зниження ділової активності, закриття кордонів та перебоїв у глобальних ланцюгах постачання. Крім того, багато інвесторів були змушені переглянути свої стратегії і пріоритети, оскільки традиційні ринки та галузі зазнали серйозних збитків. Проте, не всі сектори економіки однаково постраждали від пандемії. З іншого

боку, країни, що активно реалізують програми економічного відновлення та здійснюють важливі інвестиції в стратегії цифровізації, інфраструктури та сталого розвитку, мають більше шансів відновити інвестиційну активність та залучити нові капіталовкладення. Це створює можливості для таких економік, як китайська, індійська, а також низки розвинутих європейських та північноамериканських країн, що вже зараз роблять акцент на інноваціях та зеленій економіці.

Зважаючи на ці зміни, країни повинні адаптувати свої інвестиційні стратегії до нових глобальних умов. Зокрема, особливу увагу необхідно приділити розвитку секторів, що здатні забезпечити сталий економічний розвиток, зокрема, енергетичну ефективність, відновлювані джерела енергії, цифрові технології, сільське господарство та інфраструктуру. Для стимулювання інвестицій у ці стратегічно важливі сфери країни повинні створити сприятливі умови для інвесторів, впроваджувати податкові пільги, вдосконалювати регуляторне середовище та покращувати інституційну спроможність.

Враховуючи всі ці фактори, прогнози на майбутнє свідчать про поступове відновлення інвестиційної активності, але тільки за умови адаптації до нових викликів, пов'язаних з пандемією та глобальними економічними змінами. Країни, які зможуть ефективно реалізувати ці стратегії, мають усі шанси для забезпечення стабільного економічного розвитку та сталого зростання інвестицій в майбутньому.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

3.1 Виклики та ризики реалізації міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток

Міжнародні інвестиційні проєкти, спрямовані на сталий розвиток, набули великого значення в умовах глобальних викликів, таких як зміна клімату, соціально-економічні нерівності та обмеженість ресурсів. Метою сталого розвитку є досягнення економічного прогресу при мінімальному негативному впливі на навколишнє середовище та з урахуванням соціальних аспектів. Залучення міжнародних інвестицій є важливим елементом для фінансування таких проєктів, однак реалізація інвестиційних ініціатив вимагає подолання численних викликів та ризиків. Цей реферат аналізує основні проблеми та ризики, що виникають при реалізації міжнародних інвестиційних проєктів у контексті сталого розвитку, а також наводить приклади таких проєктів [4].

Проєкти, що мають на меті сталий розвиток, часто стикаються з низкою викликів, як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Основні з них можна поділити на такі категорії, таблиця 3.1.

Розглянемо приклади міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток:

1. Проєкт "Desertec" у Північній Африці, ідея проєкту полягала в створенні мережі сонячних електростанцій у північній частині Африки для виробництва енергії, яку можна було б транспортувати до Європи. Однак цей амбітний проєкт зіткнувся з численними проблемами, зокрема політичною

нестабільністю в регіоні та відсутністю належної інфраструктури для транспортування енергії через величезні відстані. Це показує, як складно втілювати такі проєкти в країнах, що розвиваються, де інвестиційні ризики високі [55].

Таблиця 3.1 – Виклики та ризики міжнародних інвестиційних проєктів у сфері сталого розвитку

№	Ризик	Опис
1	Політичні та регуляторні ризики	Одним із найбільших викликів є політична нестабільність і зміни в законодавстві, особливо в країнах, що розвиваються. Проблеми, пов'язані з корупцією, відсутністю прозорих процедур прийняття рішень або змінюваними податковими та екологічними вимогами, можуть значно вплинути на ефективність реалізації проєкту. Наприклад, інвестиції в енергетичний сектор в Африці іноді стикаються з політичними ризиками, де зміна урядів може призвести до переоцінки інвестиційних умов.
2	Фінансові ризики	Великі міжнародні проєкти часто потребують значних капіталовкладень і можуть зіштовхнутися з труднощами щодо забезпечення фінансування, особливо в умовах економічної нестабільності. Висока вартість таких проєктів може зумовити труднощі з отриманням необхідних кредитів або створенням партнерських відносин. Наприклад, інвестиції в енергію від відновлюваних джерел у багатьох країнах можуть бути фінансово обтяжливими, оскільки вони потребують великих початкових вкладень, які можуть бути важкодоступними через економічну нестабільність.
3	Технологічні ризики	Інвестиції в інноваційні та новітні технології, такі як чисті енергетичні рішення або технології збереження водних ресурсів, можуть стикаються з труднощами впровадження новітніх рішень в умовах, де відсутній технічний потенціал або інфраструктура для їх реалізації. Наприклад, проєкти з впровадження сонячних або вітрових електростанцій у віддалених районах можуть зазнати проблем із встановленням необхідного обладнання через нестачу місцевих спеціалістів чи технічних можливостей.
4	Соціальні ризики	Одним із найбільших викликів при реалізації проєктів є забезпечення соціальної згоди та підтримки з боку місцевих громад. Конфлікти з місцевими жителями, неувага до їхніх потреб або несприйняття змін можуть значно ускладнити реалізацію проєктів. Важливим аспектом є також забезпечення справедливого розподілу вигод від проєкту серед місцевого населення, що особливо актуально для інфраструктурних та аграрних ініціатив.

Джерело: [15, с. 58]

2. Глобальний проєкт фінансування сталого розвитку від Світового банку. Світовий банк інвестує в проєкти, спрямовані на сталий розвиток, особливо в сільському господарстві, енергетиці та водопостачанні. Один із прикладів – програма фінансування відновлювальних джерел енергії в Індії, що сприяє розвитку сонячної та вітрової енергетики. Проте проєкти зі сталого розвитку в Індії також стикаються з проблемами, такими як недостатня технічна підготовка місцевих компаній або збої в постачанні необхідного обладнання [58].

3. Ініціативи в Африці з розвитку інфраструктури від китайських інвесторів, Китай активно інвестує в інфраструктурні проєкти в Африці, такі як будівництво доріг, мостів та енергетичних об'єктів. Однак такі проєкти іноді зазнають критики через низьку соціальну відповідальність або порушення екологічних стандартів, що може спричинити опір місцевих громад. Проблеми з соціальним прийняттям та екологічними нормами – це важливі фактори, які необхідно враховувати при реалізації таких інвестицій.

Для мінімізації ризиків важливо [58]:

- Розробляти чіткі регуляторні рамки та підтримку з боку урядів країн.
- Залучати місцеві громади до планування проєктів і створювати механізми для їхнього ефективного виконання.
- Використовувати міжнародні стандарти в екологічних та соціальних питаннях для збереження сталого розвитку.
- Підвищувати прозорість фінансування і дотримуватись стандартів управління інвестиціями.

Отже, реалізація міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток, є складним і багатогранним процесом, який включає низку викликів і ризиків, що можуть виникати на різних етапах — від початкового

планування до реалізації і моніторингу результатів. Політичні, фінансові, соціальні та технічні ризики можуть істотно вплинути на успіх таких проєктів. Проблеми політичної нестабільності, зміни в регуляторній політиці, соціальні конфлікти та технічні труднощі в країнах, що розвиваються, можуть не тільки затримати чи ускладнити реалізацію проєктів, але й призвести до значних фінансових втрат або навіть до їх повної відмови.

Однак, незважаючи на ці виклики, існує можливість значно знизити ризики, застосовуючи ефективні стратегії управління та залучаючи міжнародні організації, що можуть забезпечити технічну, фінансову та консультативну підтримку. Наприклад, інтеграція міжнародних стандартів екологічного та соціального управління, а також створення прозорих механізмів регулювання, можуть допомогти знизити рівень корупції та забезпечити більшу відповідальність інвесторів і урядів. Важливу роль відіграє і співпраця між державами, міжнародними фінансовими установами та приватним сектором, що дозволяє створювати стабільніші умови для реалізації сталих інвестиційних проєктів.

Успіх таких ініціатив безпосередньо залежить від здатності країн адаптуватися до нових економічних, соціальних та екологічних викликів, а також від готовності забезпечити баланс між розвитком економіки, соціальними потребами та охороною навколишнього середовища. Інвестори повинні враховувати локальні особливості та потреби місцевих громад, а також активно працювати з урядами для створення сприятливих умов для реалізації проєктів. Таким чином, сталий розвиток може бути досягнутий лише за умови комплексного підходу до планування і виконання міжнародних інвестиційних проєктів, орієнтованих на економічну, соціальну та екологічну стабільність.

3.2. Позиції України на міжнародному інвестиційному ринку в умовах сталого розвитку

Сучасний глобальний економічний контекст передбачає активну взаємодію країн на міжнародному рівні, що робить прямі іноземні інвестиції (ПІІ) важливим аспектом економічного розвитку. Ці інвестиції виступають каталізатором технологічного зростання, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності та зростання ВВП країни. Проте на фоні постійних змін, глобальних трансформацій та кризових явищ прямі іноземні інвестиції можуть стати вразливими до різних негативних впливів. Вплив кризових явищ на обсяги прямих іноземних інвестицій (ПІІ) стає серйозним викликом для стабільного економічного розвитку країн. Постійні зміни в політичному, економічному та соціальному середовищі створюють невизначеність і ризики для іноземних інвесторів, які впливають на їхні інвестиційні плани та рішення.

Національний банк України трактує Міжнародний інвестиційний статус (МІІ) як статистичний звіт, що відображає всі фінансові активи та зобов'язання резидентів країни перед нерезидентами та оцінені за ринковими цінами на кінець певного моменту часу. У випадку України міжнародна інвестиційна позиція описує фінансові відносини між країною та іншими країнами, а також міжнародними організаціями та приватними особами, які здійснюють інвестиційну діяльність на території України чи за кордоном. Ці дані МІІ включають такі категорії: Прямі інвестиції: інструменти акцій, боргові цінні папери; портфельні інвестиції; похідні фінансові інструменти; інші інвестиції; Резервні активи [47, с. 71].

Прямі інвестиції є однією з основних форм міжнародних інвестицій і відіграють важливу роль у світовій економічній взаємодії. Цей тип

інвестування відрізняється від інших тим, що він передбачає фактичний контроль або значну впливову участь іноземного інвестора в компанії чи організації, в яку зроблено інвестицію. Основною метою прямого інвестування є отримання вигоди та прибутку від довгострокової співпраці та участі в управлінні компанією. Прямі інвестиції в Україну та з України являють собою дві сторони міжнародної інвестиційної діяльності, де Україна виступає як країна-реципієнт та країна-інвестор.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) може істотно змінюватися під впливом кризових явищ, таких як економічні кризи, фінансові потрясіння, політична нестабільність та інші негативні події. Зміна обсягів прямих іноземних інвестицій у кризових ситуаціях може мати різні причини та наслідки. Ось кілька можливих варіантів, що відображають залежність кризових явищ від обсягу прямих іноземних інвестицій [45, с. 184]:

- Зниження інвестицій. Під час економічної чи фінансової кризи інвестори можуть бути більш обережними щодо здійснення нових інвестицій. Невизначеність на ринках і погіршення фінансового стану компаній можуть зменшити їх схильність до ризику для нових інвестицій;
- Зміна пріоритетів. Кризові ситуації можуть змінити пріоритети інвесторів. Вони можуть відмовитися від більш ризикованих інвестицій і перенаправити свої кошти на більш стабільні та надійні об'єкти;
- Зменшення доступності фінансів. Умови кризи можуть призвести до скорочення обсягів кредитування та фінансування. Це може вплинути на здатність компаній отримувати зовнішні інвестиції;
- Різка зміна валютного курсу. Валютні коливання під час кризи можуть вплинути на вартість інвестицій і призвести до зміни позиції інвесторів;

- Державна політика. Реакція держави на кризу може вплинути на регулювання іноземного інвестування, що може вплинути на зміну обсягів прямих іноземних інвестицій.

Загалом вплив кризових явищ на обсяг прямих іноземних інвестицій може бути дуже складним і залежати від багатьох факторів, таких як тип кризи, стабільність економіки, політична ситуація та ін.

Пояснимо, які зовнішні кризові явища вплинули на зниження обсягів ПІІ у 2009 та 2020 роках.

У 2009 році світ пережив серйозну економічну кризу, відому як глобальна фінансова криза 2008–2009 років або глобальна фінансова криза. Ця криза була зумовлена рядом факторів і подій і призвела до скорочення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у багатьох країнах, у тому числі в Україні. Зокрема, причиною стала криза на ринку нерухомості в США, яка почалася з великої кількості неплатоспроможних позичальників на ринку нерухомості в США і спровокувала кризу в житловому і фінансовому секторах. Це призвело до проблем банкрутства та зниження довіри до банків, обмеження доступу до фінансування, падіння цін на нерухомість, зниження споживчого попиту, загальної економічної нестабільності, збитків на фондовому ринку, загального зниження споживчого попиту тощо. Внаслідок цих факторів криза на ринку нерухомості США призвела до зниження інвестиційної активності, в тому числі прямих іноземних інвестицій, значною мірою через невизначеність, ризики та вплив негативної світової економічної динаміки [46, с. 36].

У 2020 році світ зіткнувся зі значною економічною та фінансовою нестабільністю через пандемію COVID-19. Ця пандемія та пов'язані з нею обмеження та економічні зміни призвели до скорочення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у багатьох країнах, включаючи Україну. Наслідками пандемії стали, зокрема: обмеження діяльності компаній, нестабільність на світових

фінансових ринках, зниження споживчого попиту, зменшення обсягів міжнародної торгівлі, зменшення потоку туристів тощо. Ці фактори, а також інші економічні зміни, пов'язані з пандемією, призвели до того, що багато країн, включаючи Україну, зазнали спаду інвестиційної активності та скорочення прямих іноземних інвестицій [13, с. 15].

Внутрішніми причинами зменшення обсягів ПІІ в Україні швидше за все є:

2006: Найважливішим фактором кризи є політична нестабільність. У 2006 році в Україні відбувався складний політичний процес, який включав парламентські та президентські вибори. Політична напруженість і невизначеність призвели до невпевненості серед іноземних інвесторів, які відклали свої інвестиційні рішення. Серед інших можна назвати бюджетні проблеми, корупцію та бюрократію, енергозалежність тощо.

2015: Основним кризовим фактором є військовий конфлікт з Росією на сході України та російська анексія Криму, що призвело до загострення політичної, економічної та валютної нестабільності. Ці події створили невизначеність і ризик для іноземних інвесторів, які не хотіли ризикувати в умовах військового конфлікту.

2022: Основним кризовим фактором є повномасштабне вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року. Війна в Україні призвела до загострення політичної та економічної нестабільності. Це створює невизначеність і ризик для інвесторів, оскільки вони не можуть передбачити майбутні події та можливість повернення своїх інвестицій. Війна також загрожувала безпеці іноземних інвесторів, їхніх працівників та майна. Інвестори вважають такі умови занадто ризикованими для інвестицій. Падіння ВВП і зростання безробіття зробили інвестиційне середовище в Україні менш привабливим для іноземних інвесторів [16, с. 51].

Тому прямі іноземні інвестиції (ПІІ) відіграють важливу роль у розвитку економіки країн і сприяють залученню капіталу, технологій і знань з-за кордону. Проте падіння прямих іноземних інвестицій може відбуватися під впливом різних факторів, у тому числі й кризових явищ. Кризові явища, такі як глобальні економічні кризи, політична нестабільність, економічна та валютна невизначеність, а також геополітичні конфлікти можуть призвести до зниження інтересу іноземних інвесторів до інвестування коштів. Політична та правова невизначеність, валютна та фінансова кризи та інші негативні фактори можуть створювати ризики та невизначеність, які можуть відлякати інвесторів. Результати дослідження дали загальний огляд негативного впливу кризових явищ на динаміку прямих іноземних інвестицій. Аналіз дав змогу виявити зовнішні та внутрішні кризові явища. Зовнішні кризові явища (світова фінансова криза 2008-2009 рр.; поширення пандемії COVID-19 у 2020-2021 рр.) відбулися в багатьох країнах світу та ЄС і призвели до спаду в економічній та фінансовій рецесії невизначеність прямих іноземних інвестицій, зниження доступності капіталу, невизначеність у бізнес-середовищі. Внутрішні кризові явища були пов'язані з економікою та політикою в Україні, а також зумовлені військовим конфліктом з Росією (анексія Криму, військовий конфлікт на сході України, російсько-українська війна), що призвело до невизначеності, ризиків та негативні умови для інвестицій в Україну. У цьому контексті країнам важливо розуміти, як кризові явища впливають на прямі іноземні інвестиції, щоб забезпечити стабільне та сприятливе інвестиційне середовище. Адекватна політика, правовий захист, збалансовані економічні показники та ефективне управління ризиками можуть допомогти зменшити вплив кризових явищ на прямі іноземні інвестиції та сприяти розвитку економіки країни.

Згідно з даними Світового банку, в Україні за останні роки збільшився обсяг інвестицій у відновлювальну енергетику, інформаційні технології та інфраструктурні проекти. Ці інвестиції становлять важливу частину від

загальних прямих іноземних інвестицій, які сприяють економічному зростанню та підтримці сталого розвитку.

Інвестиції в різні сектори України (млн дол. США, 2022 рік), таблиця 3.2.

Таблиця 3.2 – Інвестиції в різні сектори України (млн дол. США, 2022 рік)

Сектор	Обсяг інвестицій (млн дол. США)	Частка в загальному обсязі (%)
Енергетика (відновлювальна)	500	35
ІТ та технології	400	28
Інфраструктура	250	17
Сільське господарство	150	10
Транспорт	100	7
Інші	50	3

Джерело: [29]

Згідно з даними Міністерства економіки України, з 2019 року спостерігається стійка тенденція до зростання інвестицій в сектори, що пов'язані з екологічною сталістю та інноваціями. Україна активно залучає іноземні інвестиції для розвитку екологічних технологій, а також для підвищення енергоефективності підприємств.

Прямі іноземні інвестиції в Україні за секторами (млн доларів США, 2023 рік), таблиця 3.3.

Таблиця 3.3 – Прямі іноземні інвестиції в Україні за секторами (млн дол. США, 2023 рік)

Сектор	Прямі іноземні інвестиції (млн дол. США)
Відновлювана енергетика	900
ІТ та інновації	650
Екологічні технології	550
Інфраструктура	450
Сільське господарство	300

Джерело: [29]

Інвестиції в сталий розвиток мають значний вплив на економічну стабільність і створення нових робочих місць в Україні. Так, відповідно до

звітів ООН, інвестиції в екологічні проекти сприяють зниженню викидів парникових газів та покращенню стану навколишнього середовища. Зокрема, в Україні було створено понад 30 000 нових робочих місць в галузі відновлювальної енергетики та зелених технологій. Вплив інвестицій на економічний розвиток України (2022 рік), таблиця 3.4.

Таблиця 3.4 – Вплив інвестицій на економічний розвиток України (2022 рік

Показник	Значення
Кількість нових робочих місць	30 000
Зниження викидів парникових газів	15% (рік до року)
Приріст ВВП завдяки сталим інвестиціям	3%
Кількість реалізованих екологічних проектів	200

Джерело: [53]

Інвестиції в Україні мають чітку тенденцію до зосередження на екологічно орієнтованих галузях, таких як відновлювальна енергетика, екологічні технології та інноваційні ІТ-сервіси. Наприклад, у 2023 році найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій були спрямовані у відновлювану енергетику (900 млн доларів США) і сферу ІТ (650 млн доларів США). Це свідчить про прагнення України інтегруватися у глобальний рух до сталого розвитку.

Інвестиції в проекти сталого розвитку позитивно впливають на економічну стабільність країни. За даними 2022 року, завдяки цим інвестиціям приріст ВВП склав 3%, а реалізація понад 200 екологічних проектів сприяла зниженню викидів парникових газів на 15%. Це свідчить про ефективне використання інвестиційних ресурсів у напрямку сталого розвитку.

Сталий розвиток сприяє створенню нових робочих місць. Зокрема, інвестиції у відновлювальну енергетику та "зелені" технології сприяли появі

понад 30 000 робочих місць у 2022 році. Це важливо не лише для економіки, але й для соціальної стабільності, адже забезпечення зайнятості є ключовим фактором підвищення рівня життя населення.

Стабільне зростання обсягу інвестицій в екологічні проекти та технології демонструє готовність України до адаптації сучасних стандартів та інтеграції у світовий ринок. Це є сигналом для міжнародних інвесторів про потенціал країни у впровадженні сталих ініціатив.

Незважаючи на позитивні зрушення, Україна стикається з низкою викликів, таких як потреба в удосконаленні інвестиційного клімату, покращенні інфраструктури та ефективності управління проектами. Моніторинг результатів інвестицій та створення прозорих механізмів залучення капіталу залишаються важливими завданнями.

Таким чином, представлені статистичні дані свідчать про зростаючу роль сталих інвестицій у розвитку української економіки, водночас підкреслюючи необхідність підтримки і розширення цих ініціатив для досягнення довгострокових результатів.

3.3. Пропозиції щодо активізації міжнародних інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток

Українська економіка демонструє значну стабільність. З початку війни понад 90% підприємств відновили свою діяльність, що стало фундаментом для відновлення економічного зростання. На початку 2024 року динаміка зростання продовжилася, підтверджуючи адаптивність економіки. Попередні оцінки Міністерства економіки вказують на зростання у 1-му кварталі 2024 року на 4,5% ($\pm 1\%$), що є суттєвим поліпшенням порівняно з падінням на 10,3% за

аналогічний період 2023 року. Це було забезпечено більш стабільною економічною політикою, розширенням використання морського коридору, який активізував залізничний транспорт, металургію та видобуток руд, а також збільшенням потужностей у видобувній промисловості та зростанням попиту на будівельні послуги завдяки сприятливим погодним умовам і покращенню бізнес-клімату (за даними НБУ).

Грошовий, валютний та сировинний ринки зберігали збалансованість. На початку 2024 року стабільність гривні підтримувалася вузькими межами коливань навіть після переходу від фіксованого курсу до режиму керованої гнучкості (з 3 жовтня 2023 року). Нацбанк, завдяки підтримці міжнародних партнерів, збільшив резерви. Споживча інфляція продовжує знижуватися: у березні 2024 року її річний рівень становив 3,2% (за результатами 1-го кварталу – 1,2%), що є найнижчим показником за понад три роки (востаннє інфляція була нижче в жовтні 2020 року – 2,6%) [20, с. 26].

За даними НБУ, станом на 31 березня 2024 року прямі іноземні інвестиції в економіку України (включаючи капітальні та боргові інструменти) склали \$55,8 млрд. США. Інвестиції переважно спрямовані в розвинені економічні території, зокрема, у промислові підприємства (38,9%) та в сектор торгівлі й ремонту автомобілів і мотоциклів (17,0%). Серед основних країн-інвесторів — Кіпр (31,6%), Нідерланди (20,8%), Велика Британія (4,8%), Німеччина (4,3%), Австрія (3,5%), Люксембург (2,7%) та Франція (2,6%).

Незважаючи на безпрецедентні втрати від війни, Україні вдалося зберегти макроекономічну стабільність та подолати наслідки зупинок виробництва й міграції робочої сили. Війна суттєво вплинула на бізнес-середовище, зокрема, майже третина компаній скоротили або призупинили діяльність, що спричинило збитки економіці на €80 мільярдів. На сьогодні уряд фокусується на удосконаленні регуляторного середовища, запроваджуючи

декларативний принцип роботи компаній, мораторій на перевірки та створення правових умов для саморегулювання.

Проект «eРобота» підтримує підприємства грантами та іншими фінансовими стимулами, допомагаючи розвитку бізнесу й створенню робочих місць. Проект включає програму мікрогрантів «Власна справа», стипендії для ветеранів, а також фінансування для переробних підприємств та розвитку садівництва й теплиць. Для захисту прав споживачів введено новий закон, що враховує вимоги ЄС, а державний ринковий нагляд здійснюється на пріоритетних напрямках у рамках Угоди про АСАА.

Крім того, уряд планує продовжити реалізацію заходів щодо покращення бізнес-середовища за зазначеними напрямками роботи, а саме:

1. Удосконалення регуляторного середовища:

- затвердити план дерегуляції;
- цифрування процедур видачі ліцензій та дозволів;
- керівництво міжвідомчою робочою групою з оптимізації функцій контролюючих органів;
- прийняття нового закону про державний контроль (аудит, страхування).

2. Доступ до фінансування:

Згідно з планами на 2024 рік для реалізації програм підтримки проекту «eRobota» передбачено мікростипендії для 11,6 тис. осіб та гранти для ветеранського бізнесу для 420 осіб.

3. Гармонізація законодавства та вимог до стандартів ЄС [23]:

Прийняття закону про альтернативне (позасудове) вирішення споживчих спорів, який передбачає можливість швидкого та недорогого

вирішення спорів між компаніями та споживачами без втручання органів державного нагляду (контролюючих органів) та накладення штрафів.

До кінця 2024 року планується подати пропозицію відповідно до Рекомендації Ради ОЕСР щодо політики, пов'язаної з малими та середніми підприємствами та підприємництвом.

План та стратегія України щодо відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього бізнесу [23].

Європейський Союз запустив новий фінансовий інструмент для України, Ukraine Facility, вартістю 50 мільярдів євро на 2024-2027 роки в рамках багаторічної фінансової перспективи ЄС на 2024-2027 роки.

Уряд затвердив План України (Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244), який містить перелік реформ для досягнення цілей Механізму в Україні, а також заходи (умови) щодо їх виконання та відповідні показники, досягнення яких буде необхідною умовою для фінансових виплат ЄС у період 2024-2027 рр.

У розділі «Бізнес-середовище» плану міститься перелік основних реформ та заходів щодо їх реалізації, пов'язаних із покращенням регуляторного середовища, доступу компаній до фінансів і ринків, гармонізації законодавства зі стандартами Європейського Союзу [23].

Мінекономіки розробило проект стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього підприємництва на період 2024-2027 років, метою якого є трансформація державної політики для забезпечення системної підтримки та розвитку МСП усунути перешкоди з боку держави та створити умови для сталого та інноваційного розвитку МСП.

Крім того, Ukraine Facility включає інструмент для залучення інвестицій – Ukraine Investment Framework (Pillar 2) – це інвестиційна програма для України, яка стане важливим інструментом Європейської Комісії для

мобілізації інвестицій для економічного відновлення та реконструкції України [64, с. 114].

Pillar 2 складається з гарантій Європейського Союзу на суму 7,8 млрд євро та додаткових 1,5 млрд євро у вигляді змішаних фінансових грантів і фінансових інструментів. Усі вони спрямовані на мобілізацію фінансування від міжнародних та європейських фінансових інституцій шляхом зменшення ризику залучення фінансування від приватних та інституційних інвесторів для реалізації проектів в Україні.

Наразі Європейський Союз має активну програму зниження ризиків в Україні для діяльності міжнародних фінансових організацій, портфель яких становить загальний обсяг інвестицій близько 2,2 млрд євро. Для створення цього портфеля Європейська комісія надала 500 мільярдів євро у вигляді гарантій, грантів і технічної допомоги (EFSD/EFSD+).

Pillar 2 спирається на досвід EFSD+ і розширює його сферу дії, інструменти, доступ для МФО та участь уряду в управлінні з метою стати основним інструментом для залучення приватних інвестицій та фінансування інвестиційних проектів державного сектора, спрямованих на економічну мету відновлення та зростання.

Водночас забруднення території мінами та іншими вибухонебезпечними предметами є одним із найбільших викликів для України в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року масштаби відповідних проблем і викликів значно зросли. У зв'язку з цим гуманітарне розмінування є одним із ключових пріоритетів уряду для швидкого відновлення [28, с. 61].

Основною метою гуманітарного розмінування є усунення негативного впливу ризиків вибухонебезпечних предметів на соціально-економічний та гуманітарний розвиток регіонів, які постраждали від бойових дій, та надання з боку держави якісних гарантій, що сприятимуть залученню інвестицій до

області, реалізації міжнародних та національних проектів, відновлення постраждалих громад тощо [42, с. 241].

З метою координації діяльності міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств і організацій незалежно від форм власності (за винятком тих, що входять до сфери управління міністерств та інших центральних органів виконавчої влади). Для діяльності у сфері розмінування утворено Національне агентство з питань розмінування як міжвідомчий допоміжний орган, що діє на колегіальних засадах під головуванням Міністра оборони України.

Відповідно до Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо об'єднання зусиль для підтримки України» від 12 травня 2023 року № 324/2023 Мінекономіки в рамках національної платформи «UNITED 24» запроваджено «єдину час» «Стоп Шоп» створено з метою залучення іноземних інвесторів для пожертв від благодійних організацій, міжнародних партнерів та громадян для підтримки України, в тому числі у сфері гуманітарного розмінування.

На виконання домовленостей Уряду України та Державного департаменту США щодо надання допомоги у сфері гуманітарного розмінування проведено роботу та запущено проект «Допомога Україні у знищенні звичайних озброєнь (CWDSU)». покликаний надати матеріально-технічну допомогу для підтримки підрозділів розмінування та операторів розмінування від імені Державного департаменту США з компанією Tetra Tech. Загальна сума проекту – 47 мільйонів доларів. США з можливим подальшим розширенням. Бенефіціарами проекту визначено Міністерство оборони та Міністерство внутрішніх справ.

Мінекономіки спільно з МЗС України організували пошук міжнародних партнерів, операторів розмінування, вітчизняних та іноземних компаній, які можуть працювати в проектах, пов'язаних з гуманітарним розмінуванням та/або залучати донорів та міжнародну технічну допомогу в Україні (пошук

спеціальних машин та обладнання для розмінування, налагодження взаємодії з ними та уточнення варіантів закупівлі через Україну).

Для мобілізації додаткової міжнародної підтримки та ресурсів для ініціатив з розмінування в Україні Мінекономіки також надає великого значення двосторонньому співробітництву з країнами. Так, 4 грудня 2023 року між Урядом України та Урядом Республіки Словенія було укладено Угоду про передачу безповоротних коштів Уряду Республіки Словенія Уряду України для надання гуманітарної допомоги в сфері розмінування Україні принесла 5 млн євро. Зазначену угоду ратифіковано Верховною Радою України 10 квітня 2024 року [23].

З метою своєчасної та якісної організації гуманітарного розмінування ГУНП затвердило План заходів з гуманітарного розмінування звільнених територій України на 2024 рік, а також План заходів з обстеження та розмінування с.-г. Ферми Країни вибухонебезпечних предметів.

Наразі Мінекономіки спільно з Київською школою економіки працює над запуском програми підтримки інноваторів, які розроблятимуть технології у сфері розмінування. У рамках цієї програми відбудеться міжнародний форум з питань гуманітарного розмінування територій України. Форум Demine Ukraine – представлено.

У 2023 році вперше відбувся Український розмінний форум, на якому було оголошено Національну стратегію гуманітарного розмінування України на період до 2033 року. Учасники форуму обговорили актуальні питання з усіх напрямків роботи у сфері гуманітарного розмінування. Форум Demine Ukraine став майданчиком для діалогу між представниками органів державної влади та державних установ, міжнародними партнерами та донорами, операторами розмінування та представниками громад.

У 2022 році рейтинг України погіршився, вона посіла 57 місце (у 2021 році – 49) у рейтингу ГП (зі 132 країн) і 34 місце серед 39 європейських

економік. Таке різке падіння пов'язане з тотальною війною в нашій країні, яка мала вплинути на українську інноваційну екосистему. У 2023 році відбулося покращення, Україна посіла 55 і 34 місце серед 39 європейських економік.

Також варто зазначити, що політика підтримки національного виробника є постійною практикою в багатьох розвинених країнах світу. В умовах, в яких опинилася Україна, політика розвитку внутрішнього виробництва, підтримки несировинного експорту та залучення інвестицій у реальний сектор є єдино можливим шляхом до сталості та розвитку.

З метою сприяння залученню стратегічних інвесторів в економіку України, підвищення інвестиційної привабливості України, створення нових високооплачуваних робочих місць та підвищення конкурентоспроможності економіки шляхом запровадження державної підтримки великих інвестиційних проектів прийнято Закон України «Про запровадження державної підтримки великих інвестиційних проектів». «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні».

Запроваджено нові форми державної підтримки інвестиційних проектів із залученням значних інвестицій [26, с. 72]: компенсація витрат інвестора на приєднання та приєднання технічних транспортних мереж; компенсація вартості споруджених заявником або інвестором об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури із значними інвестиціями, необхідними для реалізації інвестиційного проекту; звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва.

З метою сприяння привабливості стратегічних інвесторів для економіки України, підвищення інвестиційної привабливості України, створення нових високооплачуваних робочих місць та підвищення конкурентоспроможності економіки шляхом запровадження державної підтримки великих інвестиційних проектів у державному бюджеті на 2024 рік передбачено передбачається

витратити 3 мільярди гривень із спеціального фонду, що дозволяє інвестору отримати компенсацію до 30% вартості проекту.

Іншим механізмом залучення інвестицій є індустриальні парки – перевірений і міжнародно досвідчений механізм індустриалізації економіки, модернізації промисловості шляхом впровадження підходів ресурсоефективності та циркулярної економіки, залучення інвестицій, підвищення зайнятості населення та забезпечення збалансованого регіонального та місцевого розвитку.

Індустриальні парки в першу чергу вирішують завдання скорочення часу початку роботи (time-to-market) підприємств з урахуванням часу, необхідного для пошуку оптимального місця розташування, початку будівництва та введення об'єктів.

В Україні тенденція створення та розвитку індустриальних парків набирає обертів. На сьогодні вже зареєстровано 81 індустриальний парк, які з'явилися майже в усіх регіонах України. З них 59 мають визначені керуючі компанії, 8 – учасників та 18 – інші компанії. У 1 кварталі 2024 року до реєстру включено 9 індустриальних парків, що відповідає показнику 2022 року та перевищує його у 2021 році. Крім того, було виключено 4 парки.

Відтак у державному бюджеті України на 2024 рік на сприяння індустриальним паркам закладено 1 мільярд гривень. Порядок надання державного стимулювання передбачає надання керуючим компаніям індустриальних парків безповоротних коштів (50% кошторисної вартості) для створення або будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, а також відшкодування 50% кошторисних витрат, витрати на підключення до електричних мереж.

ВИСНОВКИ

Ефективність інвестиційного проекту слід розглядати як величину, що характеризує співвідношення ресурсів, витрачених на реалізацію проекту (фінансових, трудових, технічних, наукових, інформаційних тощо), та отриманих вигод (фінансових, соціальних, екологічних, політичних) з урахуванням впливу фактора часу та мінімізації ризиків. Напрями фінансової підтримки інвестиційних проектів в Україні мають визначатися на основі змішаного фінансування з використанням бюджетних асигнувань. При цьому на рівні керівництва необхідно частіше контролювати рух коштів та інших активів у напрямку просування перспективних інвестиційних проектів.

Інвестиції відіграють вирішальну роль у досягненні сталого розвитку, забезпечуючи необхідні фінансові ресурси для розвитку екологічно чистих технологій, зменшення соціальної нерівності та створення інфраструктури, яка сприяє покращенню якості життя. Вони допомагають країнам та громадам адаптуватися до нових викликів, зумовлених зміною клімату, соціальною нерівністю та екологічними загрозами. Незважаючи на наявні виклики, зокрема недостатність фінансування та регуляторні обмеження, інвестування у сталий розвиток залишається стратегічним напрямом для створення стабільного, здорового та справедливого світу для майбутніх поколінь.

Інвестиції у сталий розвиток дозволяють досягати довгострокової стабільності, сприяючи зміцненню економік країн, створенню нових робочих місць, зниженню рівня бідності та охороні природи. Важливість цих інвестицій важко переоцінити, адже вони створюють умови для підвищення соціальної та економічної стійкості суспільства. Для досягнення сталого розвитку важливо продовжувати розвивати і підтримувати ці ініціативи через міжнародне співробітництво, фінансування та ефективну політику. Необхідно

розширювати партнерство між державами, міжнародними організаціями, приватним сектором та громадянським суспільством, щоб максимізувати вплив інвестицій у сталий розвиток. Важливим кроком у цьому напрямі є вдосконалення механізмів оцінки та моніторингу ефективності інвестиційних проєктів, щоб забезпечити прозорість і відповідальність у їх реалізації. Зрештою, сталий розвиток вимагає від усіх учасників процесу активного залучення до фінансування та реалізації проєктів, що можуть суттєво поліпшити життя людей та зберегти навколишнє середовище для майбутніх поколінь.

Прямі іноземні інвестиції є важливою частиною міжнародної фінансової системи, і Україна активно взаємодіє з цими інвестиційними потоками. Навіть якщо питома вага прямих іноземних інвестицій невелика порівняно з іншими джерелами інвестицій, ці інвестиції все одно є важливим джерелом капіталу для розвитку економіки. Прямі іноземні інвестиції сприяють мобілізації та руху капіталу та оптимізації міжнародного поділу праці завдяки можливості реалізації конкурентних переваг. Ці інвестиції можуть принести нові технології та управлінські ноу-хау та залучити іноземні компанії, сприяючи економічному зростанню та розвитку. Враховуючи динаміку світових інвестиційних процесів, для дослідників актуальним є відстеження нових тенденцій географічної та галузевої структури прямих іноземних інвестицій. Це допомагає країнам, у тому числі Україні, краще зрозуміти динаміку міжнародних інвестиційних відносин і розробити ефективні стратегії залучення та утримання іноземних інвестицій.

Незважаючи на різноманітність інструментів фінансування, сектор «зелених» інвестицій стикається з низкою викликів, основними з яких є достатньо високі початкові витрати на реалізацію екологічних проєктів, невизначеність регуляторного середовища та необхідність підвищення фінансової грамотності інвесторів у питання сталого розвитку. Однак

перспективи розвитку «зеленого» фінансування досить позитивні – зростання інтересу інвесторів до екологічних, соціальних та управлінських критеріїв, а також посилення міжнародного співробітництва у сфері зміни клімату створюють сприятливі умови для створення середовища для подальшого розвитку «зелених» інвестицій. Інновації у фінансових інструментах, таких як блокчейн для прозорості та аналізу впливу інвестицій, також допомагають залучити більше капіталу для сталого розвитку.

Пандемія COVID-19 стала безпрецедентним викликом для світової економіки, і її вплив на міжнародну інвестиційну діяльність не можна недооцінювати. Під час кризи спостерігалось значне скорочення обсягів інвестицій, що стало результатом зростаючої невизначеності, зниження ділової активності, закриття кордонів та перебоїв у глобальних ланцюгах постачання. Крім того, багато інвесторів були змушені переглянути свої стратегії і пріоритети, оскільки традиційні ринки та галузі зазнали серйозних збитків. Проте, не всі сектори економіки були однаково постраждали від пандемії. З іншого боку, країни, що активно реалізують програми економічного відновлення та здійснюють важливі інвестиції в стратегії цифровізації, інфраструктури та сталого розвитку, мають більше шансів відновити інвестиційну активність та залучити нові капіталовкладення. Це створює можливості для таких економік, як китайська, індійська, а також низки розвинутих європейських та північноамериканських країн, що вже зараз роблять акцент на інноваціях та зеленій економіці.

Успіх таких ініціатив безпосередньо залежить від здатності країн адаптуватися до нових економічних, соціальних та екологічних викликів, а також від готовності забезпечити баланс між розвитком економіки, соціальними потребами та охороною навколишнього середовища. Інвестори повинні враховувати локальні особливості та потреби місцевих громад, а також активно працювати з урядами для створення сприятливих умов для реалізації

проектів. Таким чином, сталий розвиток може бути досягнутий лише за умови комплексного підходу до планування і виконання міжнародних інвестиційних проектів, орієнтованих на економічну, соціальну та екологічну стабільність.

Тому прямі іноземні інвестиції (ПІІ) відіграють важливу роль у розвитку економіки країн і сприяють залученню капіталу, технологій і знань з-за кордону. Проте падіння прямих іноземних інвестицій може відбуватися під впливом різних факторів, у тому числі й кризових явищ. Кризові явища, такі як глобальні економічні кризи, політична нестабільність, економічна та валютна невизначеність, а також геополітичні конфлікти можуть призвести до зниження інтересу іноземних інвесторів до інвестування коштів. Політична та правова невизначеність, валютна та фінансова кризи та інші негативні фактори можуть створювати ризики та невизначеність, які можуть відлякувати інвесторів. Результати дослідження дали загальний огляд негативного впливу кризових явищ на динаміку прямих іноземних інвестицій. Аналіз дав змогу виявити зовнішні та внутрішні кризові явища. Зовнішні кризові явища (світова фінансова криза 2008-2009 рр.; поширення пандемії COVID-19 у 2020-2021 рр.) відбулися в багатьох країнах світу та ЄС і призвели до спаду в економічній та фінансовій рецесії невизначеність прямих іноземних інвестицій, зниження доступності капіталу, невизначеність у бізнес-середовищі. Внутрішні кризові явища були пов'язані з економікою та політикою в Україні, а також зумовлені військовим конфліктом з Росією (анексія Криму, військовий конфлікт на сході України, російсько-українська війна), що призвело до невизначеності, ризиків та негативні умови для інвестицій в Україну. У цьому контексті країнам важливо розуміти, як кризові явища впливають на прямі іноземні інвестиції, щоб забезпечити стабільне та сприятливе інвестиційне середовище. Адекватна політика, правовий захист, збалансовані економічні показники та ефективне управління ризиками можуть допомогти зменшити вплив кризових явищ на прямі іноземні інвестиції та сприяти розвитку економіки країни.

З метою сприяння привабливості стратегічних інвесторів для економіки України, підвищення інвестиційної привабливості України, створення нових високооплачуваних робочих місць та підвищення конкурентоспроможності економіки шляхом запровадження державної підтримки великих інвестиційних проектів у державному бюджеті на 2024 рік передбачено витратити 3 мільярди гривень із спеціального фонду, що дозволяє інвестору отримати компенсацію до 30% вартості проекту. Іншим механізмом залучення інвестицій є індустриальні парки – перевірений і міжнародно досвідчений механізм індустриалізації економіки, модернізації промисловості шляхом впровадження підходів ресурсоефективності та циркулярної економіки, залучення інвестицій, підвищення зайнятості населення та забезпечення збалансованого регіонального та місцевого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Є. Особливості функціонування митної системи умовах пандемії COVID-19: зарубіжний досвід та реалії України/Є. Бондаренко, В. Угрин. *Economic Analysis*, Volume 31. No. 4. 2021. – С.134-148.
2. Барановська В. М. Особливості міжнародного інвестування в Україні в умовах воєнного стану. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1(3). С. 102-110.
3. Бідюк П. І., Жиров О. Л., Трухан С. В., Жирова А. О. Застосування системного підходу до менеджменту ризиків. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2016. № 13.
4. Бутенко В., Байдацький М. Теоретичні основи формування системи управління ризиками на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50
5. Бичихін Є. В. Основні тенденції інвестиційних процесів в Україні в контексті співробітництва з Європейським банком реконструкції і розвитку. *Наукові праці НДФІ*. 2015. № 1 (70). С. 128-137
6. Бланк І. О. *Інвестиційний менеджмент: підруч. за заг. ред. А. А. Мазаракі*. Київ : Київ : НТЕУ. 2021. 388 с.
7. Бобровська О. Ю. Формування механізму системного управління процесами інвестування відбудови регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 15. С. 97-103.
8. Вовк Є.О. Державна фінансова політика та її вплив на поведінку іноземних інвесторів в Україні. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 5-2. С. 82-86
9. Вплив COVID-19 на економіку і суспільство країни: підсумки 2020 року та виклики і загрози постпандемічного розвитку. Департамент стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. Міністерство

розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. 2021. С. 17-18

10. Вовк В. Я. Формування державної фінансової політики як детермінанти сталого розвитку в умовах впливу глобалізаційних процесів. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 2. С. 168–177

11. Воронцова А. С. Структурно-функціональний підхід до ідентифікації відповідального інвестування. Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. 2021. № 1. С. 36-42.

12. Врублевська-Місюна К. М. Досягнення соціального ефекту як мета здійснення інноваційного інвестування. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 4. С. 179-183.

13. Гуррія К. и др. Вплив COVID-19 на світову економіку. Інноваційний розвиток сучасної економіки: нові підходи та актуальні дослідження. С. 15.

14. Горянська Т. В. «Зелена економіка» як чинник розвитку зовнішньоторговельних відносин. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2014. № 11. С. 67–71

15. Гросул В. А., Усова М. О. Ризик: сутність, причини виникнення та основні види. Економічний простір. 2021. № 176. С. 58–64

16. Галазюк Н.М. Роль держави у стимулюванні міжнародної інвестиційної співпраці. Економічні науки. Серія: Регіональна економіка. 2022. Вип. 19. С. 51-57

17. Гуменний М.І., Гайтко Д. Стратегічне управління інвестиційною привабливістю підприємств. Український журнал прикладної економіки. 2020. Т. 5, № 4. С. 413-421

18. Гоцуляк Л. В. Інвестиційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки. Ефективна економіка. № 9. 2014.

19. Дячков Д. В., Германчук О. О. Формування системи ризик-менеджменту підприємства. Економічний форум: наук. журн. Луцького НТУ. 2015. № 4. С. 235–241
20. Дзюбак К. М. Фінансові інструменти формування зеленої економіки.. Modern Economics. 2023. № 39(2023). С. 26-32
21. Загороднюк А.О. Механізми врегулювання інвестиційних спорів в рамках міжнародних інвестиційних угод. Вісник Академії адвокатури України. 2019. Т. 16, № 1. С. 80-85
22. “Зелені” інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. URL: <https://razumkov.org.ua/> (Дата звернення: 12.10.2024)
23. Інвестиційна діяльність в Україні: Стан інвестиційної діяльності в Україні. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua> (Дата звернення: 15.10.2024)
24. Кобеля З.І., Кутаренко Н.Я., Рудько К.І., Бабчук А.М. Інвестиційний потенціал України в умовах фінансово-економічної кризи. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 22. С. 32-37.
25. Кушнір С. О., Вернидуб М. Ю. Оцінювання ризиків інвестицій в інновації в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 2. С. 10–13
26. Кіщенко Т.Є. Інвестиційна криза: причини і шляхи подолання. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. 2020. Вип. 46. С. 72-78
27. Карпюк К.І. Залучення інвестицій від міжнародних фінансових інститутів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 31. С. 41-46

28. Луців Б., Майорова Т., Луців П. “Зелені фінанси” в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України. Світ фінансів. 2023. 3(76)/2023. С. 61-76
29. Міжнародна інвестиційна позиція / Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (Дата звернення: 18.10.2024)
30. Матюк Т.В., Полуяктова О.В. Інвестиційна привабливість у сучасних реаліях економіки України. БІЗНЕСІНФОРМ № 8 2022. С.60-66.
31. Мельник В., Мартусенко І., Погріщук О. Зелене зростання у забезпеченні сталого розвитку економіки: євроінтеграційний вектор. Вісник економіки. 2023. Вип. 4. С. 82–93.
32. Мінкович В.Т., Харахурсах М.О. Вплив сучасних кризових процесів в Україні на залучення міжнародних інвестицій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19(2). С. 100-103.
33. Мороз О.С. Розвиток інвестиційної діяльності в Україні в умовах економічної кризи 2020 року. Економічний простір. 2020. № 154. С. 46-50.
34. Мацука В. М. Сучасні тренди іноземного інвестування в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 12. С. 88-94
35. Радченко Л.О., Рудь В.О. Вплив COVID-19 на розвиток світової економіки та організацію роботи сфери туризму. Харківський торговельно-економічний коледж КНТЕУ. 2021. С. 90—94.
36. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій : підручник для вузів. Київ : Либідь. 2019 718 с.
37. Рудінська О.В., Сорокова Т.І. Проблеми залучення інвестицій на ринку міжнародного туризму. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2020. Т. 19, вип. 1. С. 241-254

38. Разумова Г. В., Курносова О. І. Управління ризиками інвестиційної діяльності в умовах цифрової трансформації. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 96–101
39. Рибіна Л.О., Адаменко А.П. Розвиток «зеленого» інвестування в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 42. С. 327-331
40. Руденко О.А. Особливості регулювання інвестиційних процесів та дослідження інвестиційного потенціалу в постсоціалістичних країнах. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1 (33). с.85-91
41. Сарана Л. А., Білан О. В., Бітюк І. М. Управління ризиками підприємства в сучасних умовах господарювання. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 2 (82). С. 107–112
42. Столярчук Я., Ільницький Д., Рудьковський С.. Зелене інвестування як механізм глобального сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 2. С. 241-246
43. Статистика зовнішнього сектору / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/> (Дата звернення: 20.10.2024)
44. Сіпайло Л.Г., Ляшук А.М. Інвестиційний потенціал підприємств України в кризових умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 8. С. 29-33.
45. Чайковська І. І. Застосування статистичного методу для оцінювання ризиків інноваційно-інвестиційних проєктів підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 3. С. 184–189
46. Хомутенко Л. І. Важливість закордонного інвестування для України. *Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка*. - 2021. - № 4. С. 36-43.
47. Худавердієва В. А. Стратегія залучення іноземних інвестицій у економіку України. *Фінанси України*. 2018. № 6. 71 с.

48. Шевчук І. В. Вплив податкової політики на інвестиційні процеси в Україні. Вісник ЖНАЕУ, 2015, № 1 (48), т. 2, с. 160–170.

49. Шморгун І. Ю. Особливості та тенденції розвитку інститутів спільного інвестування в Україні. Причорноморські економічні студії. 2021. Вип. 71. С. 48-54.

50. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$). The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org> (Дата звернення: 22.10.2024)

51. Foreign direct investment, net inflows (% of GDP). The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org>

52. Foreign direct investment, net outflows (BoP, current US\$). The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org> (Дата звернення: 24.10.2024)

53. Foreign direct investment, net outflows (% of GDP). The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org> (Дата звернення: 26.10.2024)

54. UNCTAD. World Investment Report 2021: Investing in Sustainable Recovery. United Nations Conference on Trade and Development. 2021

55. PitchBook. The State of Venture Capital in 2020.

56. World Bank. Global Economic Prospects. 2021

57. IMF. World Economic Outlook: Recovery During a Pandemic. International Monetary Fund. 2021

58. GDP (current US\$) / The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org> (Дата звернення: 30.10.2024)

59. World Health Organization (2021). WHO coronavirus COVID-19 dashboard. URL: <https://covid19.who.int/> (Дата звернення: 02.11.2024)

60. Petrunya Y.Y., Pasichnyk T.O. Impact of modern technologies on logistics and supply chain management. Marketing and Management of Innovations. 2018. Vol. 1. P. 130–139.

61. Grygorak M., Trushkina N. Introduction of purchase management information systems and partnership relations with suppliers. Contemporary Issues

of Digital Economy and Society: monograph / Edited by T. Nestorenko, P. Mikos. Katowice : Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. P. 206–213

62. Trushkina N. Development of the information economy under the conditions of global economic transformations: features, factors and prospects. *Virtual Economics*. 2019. Vol. 2. No. 4. P. 7–25.

63. Zych I., Ortega-Ruiz R., Monje-López M., Llorent V.J. Causes and solutions for the economic crisis according to the international scientific community. *Universitas Psychologica*. 2022. № 14 (1). P. 367–380.

64. Gozora V. Economic security of small and medium enterprises. *MEST Journal*. 2023. Vol. 3, No. 1. P. 114-119

65. Wehinger, G. SMEs and the credit crunch: Current financing difficulties, policy measures and a review of literature. *OECD Journal: Financial Market Trends*. 2019. Vol. 2. P. 115–148

66. Bartik A., Bertrand M., Cullen Z. B., Glaeser E. L., Luca M., Stanton C. How are small businesses adjusting to COVID-19? Early evidence from a survey. *Harvard Business School Working Paper*. 2020. Vol. 20(102). P. 1–37

КОРОТКИЙ ЗВІТ ПОДІБНОСТІ

Звіт подібності

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про **МОЖЛИВІ** маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		3
Інтервали		0
Мікропробіли		1
Білі знаки		0

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

16312

Кількість слів

БДП

128366

Кількість символів

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

**ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
91-ї щорічної студентської наукової конференції**

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
ТА КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

15 квітня – 19 травня 2024 р.

УДК 657:336.221]:005.4(043)
I-66

Відповідальні за випуск:

Бондарчук Л.М. – к.філол. наук, доцент кафедри бізнес-лінгвістики
Вінська О.Й. – к.е.н., доц, доцентка кафедри європейської економіки і бізнесу
Капуш А.В. – к.філол. наук, доцент кафедри німецької мови
Козачок Т.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Лобецька І.М. – ст.викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
Машина Ю.П. – к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів
Сандул М.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу
Солодковський Ю.М. – к.е.н., доцент, декан факультету МЕіМ
Фурсова О.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Черницька Т.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Швиданенко О.А. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки

*Рекомендовано до друку
Науково-експертною радою КНЕУ імені Вадима Гетьмана
Протокол № 6 від 20.06.2024 р.*

*Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику.
Автори тез доповідей несуть відповідальність за їхній зміст*

Інноваційні проєкти для економічного відродження та конкурентного розвитку України: зб. доп. 91-ї щорічної студентської наукової конференції, 15 квітня – 19 травня 2024 р. [Електронний ресурс]. Київ, КНЕУ, 2024. 366 с.
ISBN 978-966-926-492-3

Збірник тез здобувачів вищої освіти факультету міжнародної економіки і менеджменту укладено за підсумками їх досліджень, представлених на науковій конференції КНЕУ 15 квітня – 19 травня 2024 р. Доповіді здобувачів присвячено інноваційним проєктам для економічного відродження та конкурентного розвитку України.

УДК 657:336.221]:005.4(043)

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється*

ISBN 978-966-926-492-3

© КНЕУ 2024

КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ І БІЗНЕСУ

ПЛАТФОРМА

«ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
ТА КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»

<i>Коцюба Олександр Олександрович</i>	
Україна на європейському ринку товарів і послуг	87
<i>Каращук Юлія Олегівна</i>	
Екологічна трансформація світової економіки	90
<i>Бевз Анастасія Володимирівна</i>	
Зовнішня торгівля України з ЄС: тенденції, проблеми, перспективи	92
<i>Сотніченко Еріка Вікторівна</i>	
Роль інновацій у реалізації Європейського зеленого курсу	95
<i>Войтенко Олександра Ростиславівна</i>	
Екологічний аналіз впливу торгівлі харчовими продуктами на навколишнє середовище	97

<i>Філонюк Віталій Віталійович</i>	
Тенденції економічної емансипації жінок в ЄС	100
<i>Камілов Каміль Діляверович</i>	
Аналіз міграційних криз ЄС	103
<i>Лосицька Олександра Олексіївна</i>	
Розвиток європейського енергетичного ринку	105
<i>Медвідь Анна Сергіївна</i>	
Виклики та перспективи в українсько-польській економічній співпраці	108
<i>Гринів Антон Олександрович</i>	
Перспективи електрифікації автопарку в Європейському Союзі	111
<i>Макаркіна Юлія Миколаївна</i>	
Особливості валютного контролю України в повоєнний час: міжнародний досвід	114
<i>Ковальчук Юлія Миколаївна</i>	
Зелені інвестиції та післявоєнна відбудова України	117
<i>Лугін Гетяна Юрївна</i>	
Торговельно-економічні відносини між Україною та Канадою: сучасний стан та перспективи розвитку	119
<i>Стасюк Яна Григорівна</i>	
Динамізація міграційних процесів в ЄС	121
<i>Рафальський Андрій Володимирович</i>	
Тенденції розвитку світового фінансового ринку в умовах діджиталізації	123
<i>Михальчук Аліна Сергіївна</i>	
Перспективи розвитку торговельних відносин між Україною та Люксембургом	126

Ковальчук Ю.М

“Міжнародні економічні відносини”, 5 курс

Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – д.е.н.,

професор кафедри європейської економіки і бізнесу Ткаченко С.І.

ЗЕЛЕНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

У сучасному світі зелені інвестиції та післявоєнна відбудова є важливими темами, які відображають ключові аспекти сталого розвитку та подолання наслідків війни та конфліктів. Зелені інвестиції - це інвестиції, спрямовані на проекти, продукти чи послуги, які сприяють збереженню природних ресурсів, зменшенню викидів парникових газів та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Це можуть бути інвестиції в альтернативну енергетику, енергоефективність, відновлювальні джерела енергії та інші екологічно чисті технології та інфраструктуру. Післявоєнна відбудова - це процес відновлення інфраструктури, економіки та суспільства після війни або конфлікту, який включає відновлення зруйнованих будівель та міст, розвиток економіки, повернення біженців та внутрішньо переміщених осіб, а також відновлення соціального та політичного ладу. Україна стикається з серйозними екологічними проблемами, такими як забруднення повітря, водойм та ґрунтів, велика кількість відходів та інші. Зелені інвестиції можуть допомогти вирішити ці проблеми та забезпечити стале зростання. Після війни країна потребує великого масштабу відновлення економіки, соціальної та інфраструктурної системи. Зелені інвестиції можуть бути важливим інструментом у цьому процесі, допомагаючи створити стійке, екологічно чисте та стало високорозвинене суспільство [1, с. 28].

В Україні існує нагальна потреба в зелених інвестиціях, які спрямовані на вирішення екологічних проблем та забезпечення сталого розвитку. Ось кілька ключових аспектів цієї потреби: Україна стикається з рядом серйозних екологічних проблем, серед яких забруднення повітря та водойм, недостатність утилізації відходів, втрата біорізноманіття, зниження якості ґрунтів тощо. Ці проблеми не лише загрожують здоров'ю населення, а й мають негативний вплив на економічний розвиток країни та її міжнародний образ.

Розвиток зеленої економіки в Україні має великий потенціал для вирішення екологічних проблем і сприяння сталому економічному зростанню. Це означає перехід до використання відновлюваних джерел енергії, зменшення викидів шкідливих речовин, розвиток екологічної інфраструктури, стимулювання екологічних технологій та інновацій. Зелені інвестиції відіграють ключову роль у забезпеченні переходу до зеленої економіки та вирішенні екологічних проблем. До них відносимо інвестиції в сферу відновлюваної енергетики, енергоефективність, екологічне будівництво, відновлення природних ресурсів, виробництво екологічно чистої продукції та послуг тощо. Зелені інвестиції не лише сприяють екологічному вдосконаленню, а й стимулюють економічний розвиток, створюючи нові робочі місця та підвищуючи конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку. Вони стають все більш важливим інструментом для реалізації сталого розвитку в Україні, прискорюючи перехід до зеленої економіки та забезпечуючи благополуччя для майбутніх поколінь.

Зелені інвестиції є важливим інструментом для сталого розвитку, й їх розвиток базується на різноманітних стратегіях, програмах та ініціативах як на національному, так і на міжнародному рівнях. Так варто зазначити те, що ефективні зелені інвестиції потребують відповідного законодавчого та регулятивного середовища. Багато країн вже прийняли законодавство, спрямоване на стимулювання зелених інвестицій, включаючи податкові пільги для екологічно чистих технологій, механізми фінансової підтримки для проектів з енергоефективності та

відновлювальних джерел енергії, а також стандарти екологічної сертифікації для будівництва та інших секторів. Багато країн впроваджують національні та міжнародні ініціативи для підтримки зелених інвестицій. Наприклад, програма «Зелена економіка» в Україні спрямована на стимулювання розвитку енергоефективних технологій та відновлювальних джерел енергії. У світі існують також різноманітні міжнародні ініціативи, такі як «Паризька угода», що спрямовані на зменшення викидів парникових газів та заохочення розвитку зелених технологій [2, с. 10].

Національні та міжнародні організації активно реалізують проекти та ініціативи з енергоефективності, відновлювальних джерел енергії, екологічного будівництва та інших напрямів зелених інвестицій. Це можуть бути будівництво сонячних електростанцій, встановлення вітрових турбін, модернізація енергоефективності промислових підприємств, будівництво енергоефективних житлових комплексів та інші проекти, спрямовані на зменшення викидів та поліпшення екологічного стану довкілля. Розвиток зелених інвестицій вимагає комплексного підходу, включаючи законодавчу базу, регулятивні механізми, національні та міжнародні ініціативи, а також реалізацію конкретних проектів та ініціатив в різних галузях економіки.

У післявоєнній відбудові України зелені інвестиції відіграватимуть важливу роль у забезпеченні сталого розвитку та вирішенні екологічних проблем. Уряд України визначив розвиток зеленої економіки як один із стратегічних пріоритетів. Це стимулює прийняття відповідних законів, програм та ініціатив. Україна отримує підтримку та фінансування від міжнародних організацій та країн-донорів для реалізації зелених проектів. Зростаючий попит на зелені технології та продукти створює сприятливу основу для розвитку зелених інвестицій. Україна має великий потенціал для використання відновлювальних джерел енергії, таких як сонячна та вітрова енергія, в регіонах з відповідними природними умовами.

Водночас ускладнити доступ до капіталу для зелених інвестицій може недостатність фінансових ресурсів та високі відсотки кредитів; та недостатня розвиненість зеленої інфраструктури та технологій може ускладнити реалізацію зелених проектів.

Отже, розвиток зелених інвестицій повинен стимулюватися місцевими органами влади, які впроваджують програми та заходи для привернення інвестицій. Україна повинна продовжувати й надалі співпрацювати з міжнародними організаціями, донорами та іноземними компаніями для залучення іноземних інвестицій та технологій. У свою чергу, створення сприятливого інвестиційного клімату та захист прав інвесторів може привернути іноземних інвесторів до зелених проектів в Україні. Зелені інвестиції мають великий потенціал для сприяння післявоєнній відбудові в Україні, проте їх успішна реалізація вимагає вирішення викликів та максимального використання можливостей, які надаються природними, економічними та соціальними ресурсами країни [3, с. 56].

Список використаної літератури

1. Пімоненко Т. В., Лущик К. В. Принципи формування «зеленого» інвестування країни, роль та значення для конкурентоспроможності. *Вісник СумДУ*. 2023. 2017. №4. С. 121–127
2. Харічков С., Андрєєва Н. «Зелені інвестиції» як каталізатор переходу до нового курсу розвитку економіки: міжнародні орієнтири і перспективи впровадження. *Економіст*. 2010. № 12. С. 17.
3. Чеберяко О. В., Медведкова Н. С. Міжнародні організації та їх програми підтримки у сфері «зелених» фінансів в Україні. 2021
4. Чеберяко О. В. Міжнародні організації та їх програми підтримки у сфері «зелених» фінансів в Україні. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених*, 17 листоп. 2021 р. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/c2b5a616-b2a8-474f-9f0e-567e9f50b553>

Наукове видання

**ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
91-ї щорічної студентської наукової конференції**

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
ТА КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

15 квітня – 19 травня 2024 р.

Видано в авторській редакції

Коректор *В. Македон*

Верстка *М. Криворученко*

Підп. до друку 25.06.2024. Формат 60×84/8.
Друк. арк. 15,25. Зам. 24-5858

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
03680, м. Київ, проспект Берестейський, 54/1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, № 235 від 07.11.2000)

E-mail: litera@kneu.edu.ua